

**PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA
OSNOVANA 1901. GODINE**

**Finansijski iskazi
31. decembar 2016. godine
i Izvještaj nezavisnog revizora**

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA - OSNOVANA 1901. GODINE

SADRŽAJ	Strana
IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1-3
FINANSIJSKI ISKAZI	
Bilans uspjeha	4
Bilans stanja	5
Iskaz o promjenama na kapitalu	6
Iskaz o tokovima gotovine	7
Napomene uz finansijske iskaze	8 – 64

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Skupštini akcionara

Prve banke Crne Gore AD, Podgorica - osnovana 1901. godine

1. Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih iskaza (strana 4 do 64) Prve banke Crne Gore AD, Podgorica - osnovana 1901. godine (u daljem tekstu: „Banka”), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2016. godine i odgovarajući bilans uspjeha, iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i druge napomene uz finansijske iskaze.

2. *Odgovornost rukovodstva za finansijske iskaze*

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i fer prezentaciju ovih finansijskih iskaza u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka, kao i za interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim za sastavljanje finansijskih iskaza koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usljed kriminalne radnje ili greške.

3. *Odgovornost revizora*

Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o priloženim finansijskim iskazima na osnovu obavljene revizije. Reviziju smo obavili u skladu sa Zakonom o reviziji Crne Gore, Zakonom o računovodstvu Crne Gore i standardima revizije primjenljivim u Crnoj Gori. Ovi standardi nalažu usaglašenost sa etičkim principima i da reviziju planiramo i obavimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski iskazi ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima u finansijskim iskazima. Izbor postupaka zavisi od revizorskog prosuđivanja, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih grešaka sadržanih u finansijskim iskazima, nastalih usljed kriminalne radnje ili greške. Prilikom procjene ovih rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za sastavljanje i fer prezentaciju finansijskih iskaza u cilju osmišljavanja najboljih mogućih revizorskih procedura, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola Banke. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i vrednovanje značajnijih procjena koje je izvršilo rukovodstvo, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih iskaza.

Smatramo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju solidnu osnovu za izražavanje našeg mišljenja sa rezervom.

4. *Osnove za mišljenje sa rezervom*

a) Kao što je objelodanjeno u napomeni 3.1 uz finansijske iskaze, sve do maja 2015. godine, naknade za odobravanje kredita, garancija i drugih oblika jemstava, kao i naknade koje se obračunavaju Banci po osnovu primljenih kredita, su se uključivale u prihode, odnosno rashode u momentu pružanja usluge, odnosno kada su naknade dospjele za plaćanje. Ovakav računovodstveni tretman je odstupao od zahtjeva Međunarodnog računovodstvenog standarda MRS 18 - „Prihodi” i MRS 39 - „Finansijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje”, po kojima se ove naknade smatraju sastavnim dijelom kontinuiranog angažovanja kod rezultirajućeg finansijskog instrumenta i trebalo bi da budu razgraničene i priznate kao korekcija efektivnog prinosa. S obzirom, da je značajan dio kredita, garancija i drugih oblika jemstava koji se nalaze u stanju na dan 31. decembra 2016. godine, odobren u periodu prije maja 2015. godine, nismo bili u mogućnosti da se uvjerimo u efekte koje bi primjena navedenih standarda u periodu prije maja 2015. godine imala na finansijske iskaze Banke za 2016. godinu.

b) Kao što je objelodanjeno u napomenama 17 i 20 uz finansijske iskaze, na dan 31. decembra 2016. godine, sredstva namijenjena prodaji i stečena aktiva Banke iznose EUR 46.318 hiljada i evidentirana su u vrijednosti neotplaćene glavnice i pripadajućih kamata i drugih naknada u momentu sticanja prava. Ispravka vrijednosti koje je Banka evidentirala u svojim finansijskim iskazima za stečenu aktivu na dan 31. decembra 2016. godine, iznosi EUR 743 hiljada. Na osnovu izvršene nezavisne procjene vrijednosti, a u skladu sa zahtjevima MRS 36 - „Umanjenje vrijednosti imovine”, kod pojedinih sredstava identifikovani su imparitetni gubici u iznosu od EUR 392 hiljade odnosno fer vrijednost tih sredstava umanjena za troškove prodaje je niža od knjigovodstvene vrijednosti, te su shodno tome, stečena aktiva i sredstva namijenjena prodaji i rezultat poslovanja Banke za 2016. godinu precijenjeni za navedeni iznos.

(nastavlja se)

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)

Skupštini akcionara

Prve banke Crne Gore AD, Podgorica – osnovana 1901. godine (nastavak)

4. Osnove za mišljenje sa rezervom (nastavak)

- c) Kao što je objelodanjeno u napomeni 15 na dan 31. decembra 2016. godine, Banka je procijenila i obračunala rezervacije za potencijalne gubitke prema Odluci o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list Crne Gore“, br. 022/12, 055/12, 057/13), kao i ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke u iznosu od EUR 41.026 hiljada, odnosno EUR 15.276 hiljada. Na dan 31. decembra 2016. godine, po našem mišljenju, baziranom na sprovedenim revizorskim procedurama na reprezentativnom uzorku kredita i rizičnih vanbilansnih izloženosti, rezervacije za potencijalne gubitke su potcijenjene najmanje za EUR 1.923 hiljadu, dok je ispravka vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke, kao i rezultat tekuće godine potcijenjeni najmanje za iznos od EUR 1.503 hiljade.
- d) Kao što je objelodanjeno u napomeni 34 uz finansijske iskaze, Viši sud je potvrdio pravosnažnu presudu 18. oktobra 2016. godine prema kojoj je Banka dužna da tužiocu FZU Eurofond isplati iznos od EUR 1.565 hiljada bez pripadajućih kamata. Nakon datuma bilansa stanja, a po osnovu navedene presude, izvršena je prinudna naplata sa računa Banke iznosa od EUR 2.287 hiljada. Na dan 31. decembra 2016. godine, za navedeni sudski spor Banka nije formirala rezervisanje za potencijalne gubitke u skladu sa zahtjevima MRS 37 „Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina“, te je shodno tome neto rezultat za 2016. godinu precijenjen, a rezervisanja po osnovu sudskih sporova potcijenjena za navedeni iznos.
- e) Banka nije utvrdila i evidentirala eventualne efekte korekcija grešaka iz prethodne godine na teret neraspoređenog dobitka u skladu sa MRS 8 – „Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih politika i greške“ a koje se odnose na ostale prihode u iznosu od EUR 1.006 hiljada, evidentiranih tokom 2015. godine po osnovu povećanja vrijednosti stečene aktive Banke, a na osnovu nezavisne procjene vrijednosti. Na osnovu raspoložive dokumentacije revizor u izvještaju o obavljenoj reviziji finansijskih iskaza za 2015. godinu nije mogao da se uvjeri da li je Banka u prethodnim periodima adekvatno primijenila računovodstvenu politiku vrednovanja stečene aktive, odnosno evidentiranja stečene aktive po nižoj od vrijednosti neotplaćene glavnice i pripadajućih kamata i drugih naknada u momentu sticanja prava i fer vrijednosti tih sredstava umanjениh za troškove prodaje, kao i efekte koje bi ovo pitanje moglo imati na finansijske iskaze Banke za 2015. i 2016. godinu.

5. Mišljenje sa rezervom

Po našem mišljenju, osim za efekte eventualnih korekcija koje su mogle da budu utvrđene kao neophodne da smo bili u mogućnosti da se uvjerimo u pitanja objelodanjena u paragrafima 4a) i 4e), kao i za efekte korekcija objelodanjene u paragrafima 4b), 4c) i 4d), finansijski iskazi Banke za godinu koja se završava na dan 31. decembra 2016. godine, su sastavljeni, po svim materijalno značajnim pitanjima, u skladu sa računovodstvenim propisima Crne Gore i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Skretanje pažnje

Kao što je objelodanjeno u napomenama 15, 17 i 20b) uz finansijske iskaze, na dan 31. decembra 2016. godine, potraživanja po osnovu faktoringa, stečena aktiva i sredstva namijenjena prodaji, iznose EUR 20.424 hiljade, odnosno EUR 46.280 hiljada i EUR 38 hiljada. Nadoknadivost portfolija stečene aktive i sredstva namijenjenih prodaji, potraživanja po osnovu faktoringa i restrukturiranih kredita (napomena 15) u budućem periodu će zavistiti od sposobnosti Banke, odnosno faktoring dužnika, da realizuju imovinu u svom portfoliju, kao i sredstva obezbjeđenja u iznosima koji pokrivaju najmanje iznose izloženosti prema ovim dužnicima. Shodno navedenom, može postojati neizvjesnost po pitanju mogućnosti Banke da realizuje sredstva obezbjeđenja u potrebnim iznosima, kao i po pitanju vremena potrebnog za takvu realizaciju.

(nastavlja se)

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)

Skupštini akcionara

Prve banke Crne Gore AD, Podgorica – osnovana 1901. godine (nastavak)

Skretanje pažnje (nastavak)

Kao što je objelodanjeno u napomeni 31 uz finansijske iskaze, na dan 31. decembra 2016. godine, protiv Banke se vodi više sudskih sporova od strane fizičkih i pravnih lica. U finansijskim iskazima za 2016. godinu, Banka je na osnovu procjene ishoda sporova advokatske kancelarije i pravne službe izvršila rezervisanje za potencijalne gubitke po osnovu sudskih sporova u ukupnom iznosu EUR 110 hiljada (napomena 25), dok za ostale tužbe rukovodstvo Banke smatra da ne bi mogle imati značajne negativne ishode za Banku, odnosno da Banka neće biti izložena materijalno značajnim potencijalnim gubicima po navedenim osnovama u narednim periodima.

Kao što je objelodanjeno u napomeni 32. uz finansijske iskaze, Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama i propisima Centralne banke Crne Gore. Na dan 31. decembra 2016. godine, prema obračunu Banke, kao i nakon uključanja efekata korekcija objelodanjenih u paragrafima 4b), 4c) i 4d), svi propisani pokazatelji su bili usklađeni sa propisanim limitima. Uključenje efekata eventualnih korekcija objelodanjenih u paragrafima 4a) i 4e), može imati uticaj na obračun propisanih pokazatelja i shodno tome može usloviti potencijalnu neusaglašenost sa propisanim limitima.

Naše mišljenje nije modifikovano po navedenim pitanjima.

Deloitte d.o.o. Podgorica
07. avgust 2017. godine

Katarina Bulatović, Ovlašćeni revizor
(Licenca broj 067 izdata 31. marta 2015.
godine)

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA - OSNOVANA 1901. GODINE

BILANS USPJEHA

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2016. godine

(U hiljadama EUR)

	Napomene	2016.	2015.
Prihodi od kamata i slični prihodi	3.1., 5a	13.503	12.908
Rashodi od kamata i slični rashodi	3.1., 5b	(5.761)	(6.457)
Neto prihodi od kamata		7.742	6.451
Troškovi obezvrjeđenja	3.6., 6a	(1.594)	(863)
Troškovi rezervisanja	3.6., 6b	(25)	-
Prihodi od naknada i provizija	3.1., 7a	4.975	4.578
Rashodi naknada i provizija	3.1., 7b	(2.767)	(2.332)
Neto prihodi od naknada i provizija		2.208	2.246
Neto dobiti od finansijskih instrumenata koji se drže za trgovinu		216	357
Neto dobiti od kursnih razlika	3.2	74	32
Troškovi zaposlenih	3.14., 8	(4.661)	(4.505)
Opšti i administrativni troškovi	9	(5.532)	(5.022)
Troškovi amortizacije	3.10., 18, 19	(399)	(495)
Ostali rashodi	10	(555)	(1.204)
Ostali prihodi	11	2.893	3.379
OPERATIVNI PROFIT		367	376
Porez na prihod	3.3., 12	(199)	7
NETO PROFIT		168	383

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Potpisano u ime Prve Banke Crne Gore AD, Podgorica – osnovana 1901. godine, dana 30. marta 2017. godine:

Tarik Telačević
Glavni izvršni direktor v.d.

T. Telačević

Nataša Martinović
Izvršni direktor - upravljanje rizicima i podrška poslovanju

Nataša Martinović

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA - OSNOVANA 1901. GODINE

BILANS STANJA
Na dan 31. decembra 2016. godine
(U hiljadama EUR)

	<u>Napomena</u>	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	3.4.,13	107.646	76.444
Kredit i potraživanja od banaka	3.4., 3.5., 14	7.089	11.555
Kredit i potraživanja od klijenata	3.5., 3.6., 15	189.945	173.988
Sredstva namijenjena prodaji	17	38	4.796
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	3.8., 16b	20	212
Investicione hartije od vrijednosti			
- raspoložive za prodaju	16c	5.754	-
- koje se drže do dospelja	16a	12.466	7.897
Investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	3.7., 16d	4.506	3.252
Nekretnine i oprema	3.10., 18	1.120	1.390
Nematerijalna sredstva	3.11., 19	93	126
Tekuća poreska sredstva		1	1
Odložena poreska sredstva		216	211
Ostala finansijska potraživanja	20a	1.253	1.127
Ostala poslovna potraživanja	3.12., 20b	45.967	41.405
UKUPNA SREDSTVA		<u>376.114</u>	<u>322.404</u>
OBAVEZE			
Depoziti banaka	21	2	1.482
Depoziti klijenata	22	317.360	267.639
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	23	10.407	7.592
Rezerve	3.13., 3.14, 25	300	287
Ostale obaveze	26	7.115	3.557
Subordinisani dug	24	7.944	9.178
UKUPNE OBAVEZE		<u>343.128</u>	<u>289.735</u>
KAPITAL			
Akcijski kapital	27	55.428	55.428
Akumulirani gubitak		(33.291)	(33.440)
Dobit tekuće godine		168	383
Ostale i revalorizacione rezerve		10.681	10.298
Ukupan kapital		<u>32.986</u>	<u>32.669</u>
UKUPAN KAPITAL I OBAVEZE		<u>376.114</u>	<u>322.404</u>
VANBILANSNA EVIDENCIJA	28	<u>408.631</u>	<u>466.541</u>

Napomene na narednim stranama
 čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA - OSNOVANA 1901. GODINE

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2016. godine
(U hiljadama EUR)

	Akcijski kapital	Ostale rezerve	Akumulirani gubitak	Ukupno
Stanje, 1. januar 2015. godine	55.428	9.753	(32.751)	32.430
Prenos rezultata prethodne godine	-	545	(545)	-
Korekcije akumuliranog dobitka/gubitka	-	-	(144)	(144)
Neto profit	-	-	383	383
Stanje, 31. decembar 2015. godine	55.428	10.298	(33.057)	32.669
Stanje, 1. januar 2016. godine	55.428	10.298	(33.057)	32.669
Prenos rezultata prethodne godine	-	383	(383)	-
Korekcije akumuliranog dobitka/gubitka	-	-	149	149
Neto profit	-	-	168	168
Stanje, 31. decembar 2016. godine	55.428	10.681	(33.123)	32.986

Napomene na narednim stranama
 čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA - OSNOVANA 1901. GODINE

ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2016. godine
(U hiljadama EUR)

	<u>Napomena</u>	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti			
Prilivi po osnovu kamata i slični prihodi		11.196	9.470
Odlivi po osnovu kamata i slični rashodi		(5.661)	(6.216)
Prilivi po osnovu naknada i provizija		5.341	4.560
Odlivi po osnovu naknada i provizija		(2.767)	(2.332)
Odlivi po osnovu zarada zaposlenih i troškova za dobavljače		(9.967)	(9.237)
Povećanje kredita i ostale aktive		(15.082)	(4.461)
Prilivi po osnovu depozita i ostalih obaveza		50.453	41.299
Plaćeni porezi		(865)	(279)
Ostali prilivi/(odlivi)		1.756	(393)
Neto prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti		34.404	32.411
Tokovi gotovine iz aktivnosti investiranja			
Kupovina nekretnina i opreme		(62)	(261)
Kupovina nematerijalnih ulaganja		(44)	(57)
Državni zapisi i ostale hartije od vrijednosti		(10.100)	(1.899)
Prilivi od prodaje materijalne imovine		76	9
Neto odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja		(10.130)	(2.208)
Tokovi gotovine iz finansijskih aktivnosti			
Povećanje pozajmljenih sredstava		2.396	5.875
Neto prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja		2.396	5.875
Efekat kursnih razlika na gotovinske ekvivalente i gotovinu		74	32
Neto povećanje gotovinskih ekvivalenata i gotovinu		26.744	36.110
Gotovinski ekvivalenti i gotovina na početku perioda		87.988	51.878
Gotovinski ekvivalenti i gotovina na kraju perioda	30	114.732	87.988

Napomene na narednim stranama
 čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE

Prva banka Crne Gore AD, Podgorica - osnovana 1901. godine (u daljem tekstu "Banka") je osnovana 1901. godine, a 2002. godine je registrovana kao akcionarsko društvo kod Privrednog suda u Podgorici. Tokom 2002. godine, nakon usaglašavanja sa Zakonom o privrednim društvima, izvršen je upis u Centralni registar Privrednog suda u Podgorici – registarski broj 4-0000732/54.

Banka je kod Komisije za hartije od vrijednosti upisana u Registar emitenata hartija od vrijednosti pod brojem 02/3-2/2-01.

U skladu sa Zakonom o bankama i Statutom, Banka obavlja poslove primanja depozita i drugih sredstava fizičkih i pravnih lica i odobravanje kredita i drugih plasmana iz tih sredstava, u cjelini ili djelimično, za svoj račun.

Pored ovih poslova može da obavlja i sljedeće poslove:

- izdaje garancije i preuzima druge vanbilansne obaveze;
- kupuje, prodaje i naplaćuje potraživanja;
- izdaje, obrađuje i evidentira platne instrumente;
- platni promet u zemlji i sa inostranstvom;
- finansijski lizing;
- trguje u svoje ime i za svoj račun ili za račun komitenta stranim sredstvima plaćanja, uključujući mjenjačke poslove i finansijskim derivatima;
- kastodi poslove;
- vrši izradu analiza i davanje informacija i savjeta o kreditnoj sposobnosti društava i preduzetnika;
- depo poslove;
- usluge čuvanja u sefovima i
- druge poslove u skladu sa odobrenjem Centralne banke Crne Gore.

Banka ima sjedište u Podgorici i obavlja svoje aktivnosti kroz mrežu filijala (14), i šaltera (21) (31. decembra 2015. godine: 14 filijala i 20 šaltera) u Podgorici, Danilovgradu, Nikšiću, Kotoru, Cetinju, Budvi, Tivtu, Baru, Herceg Novom, Ulcinju, Bijelom Polju, Pljevljima, Rožajama i Beranama.

Na dan 31. decembra 2016. godine Banka je imala 129 zaposlenih radnika i 124 radnika koja su preuzeta od Agencije za zapošljavanje Montenegro staff (2015. godine: 134 zaposlenih radnika, 115 radnika koja su preuzeta od Agencije za zapošljavanje Montenegro staff, 5 radnika koja su preuzeta od Agencije za zapošljavanje GI Group).

Bankom upravljaju akcionari. Organi upravljanja Bankom su Skupština akcionara i Odbor direktora koji imenuje Skupština akcionara.

Članovi Odbora direktora Banke, na dan 31. decembra 2016. godine:

<u>Funkcija</u>	<u>Ime i prezime</u>
Predsjednik	Dr Neda Ivović
Član	Zoran Đukanović
Član	Milan Perović
Član	Darko Radunović
Član	Tonino Maglio

Izvršni direktori Banke na dan 31. decembra 2016. godine:

<u>Ime i prezime</u>	<u>Ključno područje</u>
G-din Tarik Telaćević	Glavni izvršni direktor - vršilac dužnosti
G-đa Nataša Martinović	Izvršna direktorica poslovnog područja upravljanja rizicima i podrška poslovanju
G-din Milorad Pavlek	Poslovno područje upravljanja poslovnim odnosima sa klijentima

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE (nastavak)

Članovi Odbora za reviziju Banke, na dan 31. decembra 2016. godine:

<u>Ime i prezime</u>	<u>Funkcija</u>
G-din Zoran Todorović	Predsjednik
G-din Veselin Vujošević	Član
G-din Zoran Jelić	Član

Na dan 31. decembra 2016. godine, Direktor Odjeljenja za praćenje usaglašenosti poslovanja je Milica Kovač.

Na dan 31. decembra 2016. godine, Interni revizor je Žana Kasalica.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza

Banka sastavlja finansijske iskaze u skladu sa Zakonom o računovodstvu („Sl. list CG“ br. 52/16) i odlukama Centralne banke Crne Gore koje regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Priloženi finansijski iskazi pripremljeni su u skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih iskaza banaka („Sl. list CG“ br. 15/12 i 18/13).

Prilikom sastavljanja ovih finansijskih iskaza Banka je primijenila politike koje su u skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, ali koji se u dijelu evidentiranja potraživanja za koje su se stekli uslovi za isključivanje iz bilansa Banke i formatu prezentacije finansijskih iskaza razlikuju od zahtjeva Međunarodnih računovodstvenih standarda („MRS“) i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja („MSFI“) primjenljivih na dan 31. decembra 2016. godine.

U skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore, pravna lica sastavljaju finansijske iskaze po MRS, odnosno po MSFI koje je objavio Odbor za međunarodne računovodstvene standarde i utvrdio i objavio organ državne uprave nadležan za poslove finansija, odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje tih poslova, koje je od odgovarajućeg organa Međunarodne federacije računovođa („IFAC“) dobilo pravo na prevod i objavljivanje. Dakle, samo MSFI i MRS zvanično usvojeni i objavljeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore mogu biti u primjeni. Posljednji MSFI i MRS koji su zvanično prevedeni su iz 2009. godine (osim MSFI 7), kao i novodonijeti MSFI 10, 11, 12 i 13 koji se primjenjuju od 2013. godine.

Imajući u vidu efekte koje navedena odstupanja računovodstvenih propisa Crne Gore od MSFI i MRS mogu imati na prezentaciju finansijskih iskaza Banke, priloženi finansijski iskazi se u tom dijelu razlikuju i odstupaju od MSFI i MRS i ne mogu se tretirati kao finansijski iskazi sastavljeni u saglasnosti sa MSFI i MRS.

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa načelom istorijskog troška, osim ako je drugačije navedeno u računovodstvenim politikama.

Banka je u sastavljanju ovih finansijskih iskaza primjenjivala računovodstvene politike obrazložene u napomeni 3.

Finansijski iskazi Banke su iskazani u hiljadama eura (EUR), koja je funkcionalna valuta Banke i zvanična valuta u kojoj se podnose finansijski iskazi u Crnoj Gori. Osim ako nije drugačije naznačeno, svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA (nastavak)

2.2. Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija finansijskih iskaza zahtijeva od rukovodstva Banke korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentovane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih iskaza, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih iskaza i najvećim dijelom se odnose na procjene iznosa ispravke vrijednosti po kreditima i kamatama, ispravke vrijednosti za depozite kod drugih banaka, ispravke vrijednosti za trajne uloge i vanbilansne stavke. Stvarna vrijednost sredstava i obaveza može da odstupa od vrijednosti koja je procijenjena na ovaj način.

2.3. Načelo stalnosti poslovanja

Banka je za potrebe sastavljanja finansijskih iskaza za 2016. godinu i za primjenu osnova za vrednovanje stavki primijenila koncept nastavka poslovanja. Glavni faktori po osnovu kojih postoje neizvjesnosti u pogledu primjene koncepta nastavka poslovanja odnose se na sljedeće okolnosti:

- Nepovoljno makroekonomsko okruženje nastalo kao rezultat globalne ekonomske krize i njenih posljedica na privredu u Crnoj Gori, uzrokovalo je probleme u pogledu naplate plasmana od strane Banke i posljedično rast ispravki vrijednosti kredita i potraživanja od clijenata i povećanje nivoa stečene aktive, koje imaju efekat i na koeficijent solventnosti Banke. Koeficijent solventnosti objelodanjen od strane Banke iznosi 12,40% što je iznad zakonski propisanog minimuma od 10%.
- Banka je bila predmet kontrole Centralne banke Crne Gore sa stanjem na dan 30. septembra 2016. godine, koja je takođe identifikovala gore navedena pitanja i utvrdila koeficijent solventnosti na 30. septembar 2016. godine na nivou od 11,67%, što je iznad zakonom propisanog minimuma.

Banka je u toku 2016. godine uložila značajne napore vezane za naplatu nekvalitetnih potraživanja koja su za rezultat imala smanjenje nekvalitetnih plasmana, kroz postupke restrukturiranja kredita, naplatu putem prodaje kolaterala, kao i nova sticanja nepokretne imovine koja je predstavljala kolateral za problematične plasmane.

Takođe, u 2016. godini banka je prodala preko EUR 6 miliona stečene aktive i time onemogućila da ista bude odbitna stavka pri izračunu sopstvenih sredstava banke i koeficijenta solventnosti.

U svom tekućem poslovanju, a što je akcentovano i usvojenom Strategijom upravljanja nekvalitetnih plasmana, Banka dominantno forsira rješavanje statusa problematičnih plasmana, a sa glavnim ciljem smanjenja nedostajućih rezervi u cilju održavanja adekvatnosti kapitala.

U cilju poboljšanja poslovnih performansi Banke i konkurentnosti Banke na bankarskom tržištu Crne Gore, Banka je u 2016. godini pružala bankarske usluge pod atraktivnijim uslovima, a preduzete su i značajne mjere koje su rezultirale smanjenju koncentracije depozita u 2016. godini, prije svega umanjnjem depozita najvećih deponenata, sa trendom koji se nastavio i u 2017. godini.

U toku 2016. godine Banka je održavala likvidnost znatno iznad propisanog minimuma. Dalje, Banka je kao jedan od ključnih poslovnih ciljeva za 2017. godinu definisala održavanje optimalne likvidnosti i smanjenje negativnog GAP-a. Takođe, u cilju unapređenja sistema korporativnog upravljanja i efektivnosti sistema internih kontrola, Banka je u 2016. godini usvojila nove i revidirala značajan broj postojećih politika i procedura. Revidirala je Pravilnik o uspostavljanju i funkcionisanju sistema internih kontrola u Banci, plan nastavka funkcionisanja IT, kao i plan nastavka poslovanja poslovnih djelova Banke, a u februaru 2017. godine uspješno je sprovedeno testiranje plana nastavka poslovanja na rezervnoj IT lokaciji u Bijelom Polju i rezervnoj poslovnoj lokaciji u filijali u Nikšiću.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA (nastavak)

2.3. Načelo stalnosti poslovanja (nastavak)

Kao krajnji pozitivan efekat svih gore opisanih preduzetih mjera i aktivnosti, Banka je poslovnu 2016. godinu završila pozitivnim finansijskim rezultatom u iznosu od EUR 168 hiljada.

Uzimajući u obzir navedene aktivnosti, Rukovodstvo Banke veruje da su ispunjeni uslovi da Banka nastavi poslovanje u doglednoj budućnosti i u skladu sa tim sastavi finansijske iskaze u skladu sa konceptom nastavka poslovanja.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Prihodi i rashodi po osnovu kamata i naknada

Prihodi i rashodi po osnovu kamate, uključujući zateznu kamatu i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivu, odnosno kamatonosnu pasivu, obračunati su po načelu uzročnosti prihoda i rashoda i uslovima iz obligacionog odnosa koji su definisani ugovorom između Banke i klijenta.

Prihodi i rashodi od kamata priznaju se na bazi obračuna metodom efektivne kamatne stope perioda u kome su ostvareni, a unaprijed obračunate kamate razgraničavaju se na period trajanja ugovorene obaveze.

Prihodi od kamata obračunati su na plasmane komitentima, depozite kod drugih finansijskih institucija, investicionih hartija od vrijednosti, a rashodi od kamata obračunati su na finansijske obaveze po depozitima i pozajmicama.

Prihodi i rashodi po osnovu naknada i provizija priznaju se po načelu uzročnosti prihoda i rashoda. Prihodi od naknade za odobravanje kredita se knjiže kao odloženi prihodi, a priznaju se u prihode perioda u srazmjeri sa proteklom vremenom korišćenja kredita od maja 2015. godine kada je Banka počela sa primjenom razgraničenja prihoda od naknada po kreditima i garancijama na period trajanja finansijskog instrumenta.

Prihodi i rashodi od naknada i provizija obuhvataju takođe naknade po osnovu izdavanja garancija i akreditiva od strane Banke, domaćih i međunarodnih plaćanja i transakcija u stranim valutama, posredničkih i drugih usluga Banke.

3.2. Preračunavanje deviznih iznosa

Poslovne promjene nastale u stranoj valuti su preračunate u EUR po srednjem kursu važećem na dan poslovne promjene.

Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u EUR po srednjem kursu važećem na taj dan.

Neto pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti i prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti knjižene su u korist ili na teret bilansa uspjeha, kao dobiti ili gubici po osnovu kursnih razlika.

Preuzete i potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u EUR po srednjem kursu koji je važio na taj dan.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.3. Porezi i doprinosi

Porez na prihod

Tekući porez na dobit

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list CG“, br. 80/04, 40/08, 86/09, 73/10, 14/12, 61/13 i 55/16) stopa poreza na dobit je proporcionalna i iznosi 9% od poreske osnovice. Osnovicu poreza na dobit predstavlja oporeziva dobit, koja se utvrđuje na osnovu dobiti Banke iskazane u bilansu uspjeha, uz usklađivanje prihoda i rashoda u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica.

Za utvrđivanje oporezive dobiti priznaju se prihodi u iznosima utvrđenim bilansom uspjeha, u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo, izuzev prihoda i rashoda za koje je Zakonom o porezu na dobit pravnih lica propisan drugačiji način utvrđivanja.

Prihodi od dividendi i udjela u dobiti drugih pravnih lica, izuzimaju se iz poreske osnovice primaoca, ako je njihov isplatilac obveznik poreza po Zakonu o porezu na dobit pravnih lica.

Kapitalnim dobitkom smatra se prihod koji poreski obveznik ostvari prodajom, odnosno drugim prenosom uz naknadu zemljišta, građevinskih objekata, imovinskih prava, udjela u kapitalu i hartija od vrijednosti. Kapitalni dobitak predstavlja pozitivnu, dok kapitalni gubitak predstavlja negativnu razliku između prodajne cijene imovine i njene nabavne cijene usklađene na način predviđen ovim zakonom. Kapitalni gubici mogu se prebijati sa kapitalnim dobitcima ostvarenim u istoj godini. Ako se i poslije izvršenog prebijanja sa kapitalnim dobitcima ostvarenim u istoj godini pojavi kapitalni gubitak, poreski obveznik može prenijeti kapitalni gubitak na račun budućih kapitalnih dobitaka u narednih pet godina.

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjeње poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Odloženi porez na dobit

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnovice potraživanja i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na datum bilansa stanja se koriste za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobit. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu i druge poreze, naknade i doprinose koji se plaćaju prema različitim državnim i lokalnim poreskim propisima.

3.4. Gotovinski ekvivalenti i gotovina

U iskazu o tokovima gotovine pod gotovinskim ekvivalentima i gotovinom podrazumijevaju se novčanice i kovanice u blagajni i bankomatima, sredstva na računu kod Centralne banke Crne Gore, sredstva na računima kod poslovnih banaka kao i ostala visoko likvidna finansijska aktiva sa dospjećem do tri mjeseca.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.5. Krediti

Kreditni odobreni od strane Banke evidentiraju se u poslovnim knjigama u momentu prenosa sredstava korisniku kredita.

Kreditni su iskazani u bilansu stanja u visini odobrenog plasmana, umanjeno za otplaćenu glavnice i ispravku vrijednosti koja je zasnovana na procjeni konkretno identifikovanih rizika za pojedine plasmane i rizika za koje iskustvo ukazuje da su sadržani u kreditnom portfoliju. U procjeni navedenih rizika rukovodstvo Banke primjenjuje sopstvenu metodologiju za procjenu obezvređenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama koja je objelodanjena u napomeni 3.6.

3.6. Vrednovanje stavki bilansne aktive i vanbilansnih stavki

U skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“ br. 22/12, 55/12 i 57/13) i internom politikom Banke, minimalno na kvartalnom nivou Banka procjenjuje da li postoji objektivan dokaz obezvređenja vrijednosti finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava. Smatra se da su finansijsko sredstvo, ili grupa sredstava, obezvređeni samo ako postoje objektivni dokazi obezvređenja koji proizilaze iz jednog ili više događaja nastalih nakon inicijalnog priznavanja sredstva i taj događaj (ili događaji) utiče na procijenjene buduće novčane tokove gotovine koji se pouzdano mogu procijeniti.

Objektivni dokazi da je došlo do umanjavanja vrijednosti finansijskog sredstva ili grupe sredstava, uključuju:

- značajne finansijske teškoće emitenta ili dužnika;
- kršenje/nepoštovanje ugovora, kao što je neispunjenje obaveza ili kašnjenja u plaćanju kamate ili glavnice;
- izmjena inicijalno ugovorenih uslova otplate kredita (restrukturiranje)
- velika vjerovatnoća bankrota ili druge finansijske reorganizacije zajmoprimca i dr.

Na osnovu Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“ br. 22/12, 55/12 i 57/13), kreditni i druga aktiva izložena riziku klasifikuju se u sljedeće kategorije:

- kategorija A (dobra aktiva) – u koju se klasifikuju stavke za koje se procjenjuje da će u skladu sa ugovorom biti u cjelosti naplaćene,
- kategorija B (aktiva sa posebnom napomenom) – sa podkategorijama B1 i B2 u koje se klasifikuju stavke za koje postoji niska vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, ali koje zahtijevaju posebnu pažnju, jer bi potencijalni rizik ukoliko ne bi bio adekvatno praćen, mogao da dovede do slabijih perspektiva u pogledu naplate,
- kategorija C (substandardna aktiva) – sa podkategorijama C1 i C2 za koje postoji visoka vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, zbog jasno utvrđenih slabosti koje ugrožavaju naplatu,
- kategorija D (sumnjiva aktiva) – u koju se klasifikuju stavke za koje je naplata u cjelosti, imajući u vidu kreditnu sposobnost zajmoprimca, vrijednost i mogućnost realizacije sredstava obezbjeđenja, malo vjerovatna i
- kategorija E (gubitak) – u koju se klasifikuju stavke koje će biti u potpunosti nenaplative, ili će biti naplative u neznatnom iznosu.

Iznos rezervacija za procijenjene gubitke nije predviđen za plasmane Banke klasifikovane u kategoriju A. Procijenjeni iznos rezervacija za procijenjene gubitke je obračunat primjenom procenata od 2% i 7% na plasmane klasifikovane u kategoriju B, od 20% i 40% na plasmane kategorije C, 70% na plasmane kategorije D i 100% na plasmane kategorije E.

S obzirom da MRS 39 ne dozvoljava da se ne vrši dalji obračun kamate nakon obezvređenja, prihodi od kamata nakon obezvređenja se obračunavaju za svaku transakciju koja je obezvređena zbog umanjavanja vrijednosti, bez obzira da li je umanjavanje vrijednosti procijenjeno na bazi individualne ili kolektivne procjene. Prihod od kamata po osnovu potraživanja koja se individualno procjenjuju generiše se iz promjene neto sadašnje vrijednosti obezvređenih potraživanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6. Vrednovanje stavki bilansne aktive i vanbilansnih stavki (nastavak)

U skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore ako su ispunjeni uslovi za isključivanje potraživanja iz bilansa Banke, Banka to potraživanje otpisuje i vodi ga, u visini dugovanog iznosa, u internoj evidenciji do okončanja postupka naplate. Smatra se da su ispunjeni uslovi za isključivanje potraživanja iz bilansa Banke, ako Banka u postupku naplate potraživanja ocijeni da vrijednost potraživanja mjerena po amortizacionoj vrijednosti neće biti nadoknađena i da su, ispunjeni uslovi za prestanak priznavanja finansijskog sredstva, što uključuje i sljedeće slučajeve:

- za neobezbijedeno potraživanje kada je nad dužnikom otvoren stečajni postupak koji traje duže od jedne godine ili ako dužnik kasni sa plaćanjem duže od dvije godine;
- za obezbijedeno potraživanje, kada dužnik kasni sa plaćanjem duže od četiri godine, odnosno ako banka u tom periodu nije primila nijednu uplatu od realizacije kolaterala.

3.7. Ulaganja u kapital drugih pravnih lica

Ulaganja u vlasničke finansijske instrumente, koji nemaju kotiranu tržišnu cijenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrijednost ne može pouzdano izmjeriti, priznaju se u iznosu ulaganja, umanjenom za eventualnu ispravku vrijednosti koja odražava smanjenje vrijednosti usljed nastalih gubitaka u poslovanju pravnog lica.

Ulaganje u kapital zavisnih društava se iskazuje po istorijskom trošku ulaganja.

3.8. Hartije od vrijednosti kojima se trguje

Hartije od vrijednosti kojima se trguje predstavljaju hartije od vrijednosti koje se drže radi ostvarivanja dobiti po osnovu trgovanja u kratkom vremenskom roku. Hartije od vrijednosti kojima se trguje inicijalno se iskazuju po nabavnoj vrijednosti, a na dan bilansa po tržišnoj vrijednosti. Svi realizovani i nerealizovani dobiti po osnovu prodaje, odnosno promjene tržišne vrijednosti ovih hartija od vrijednosti se priznaju u korist prihoda, odnosno na teret rashoda.

3.9. Investicione hartije od vrijednosti

3.9.1 Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeca

Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeca predstavljaju hartije od vrijednosti za koje postoji namjera i mogućnost držanja do isteka roka dospijeca. Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeca čine državni zapisi i euro obveznice emitovane od strane Ministarstva finansija Crne Gore. Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeca se inicijalno evidentiraju po nabavnoj vrijednosti. Na dan bilansa stanja hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeca se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti uz umanjeno za rezervisanje za potencijalne gubitke.

3.9.2 Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju

Hartije od vrijednosti koje su namijenjene da se drže na neodređeni vremenski period, a koje mogu biti prodane usljed potrebe za obezbjeđenjem likvidnosti ili izmjena u kamatnim stopama ili cijeni kapitala, klasifikuju se kao „hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju“. Nakon inicijalnog priznavanja, hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju, se iskazuju po fer vrijednosti, odmjerenom na osnovu kotiranih cijena na aktivnom tržištu (cijene dobijene sa berze ili drugog priznatog finansijskog tržišta, od dilera, brokera, industrijske grupe, službe za određivanje cijena, regulatorne agencije), a ukoliko ne postoji aktivno tržište na osnovu fer vrijednosti odmjerenih tehnikama procjene.

Nerealizovani dobiti i gubici po osnovu hartija raspoloživih za prodaju, evidentiraju se u okviru kapitala, osim za troškove od umanjenoj vrijednosti, sve dok ta hartija od vrijednosti ne prestane da se priznaje, odnosno dok se ne proda, naplati ili na drugi način realizuje, ili dok ta hartija od vrijednosti nije obezvrijeđena.

Kada se hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju otuđe, ili kada im se umanjenoj vrijednost, kumulirane korekcije fer vrijednosti priznate u okviru kapitala evidentiraju se u bilansu uspjeha.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10. Nekretnine i oprema

Nekretnine i oprema su iskazane po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za ispravku vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za zavisne troškove po osnovu nabavke i troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Amortizacija se ravnomjerno obračunava na nabavnu vrijednost primjenom godišnjih stopa, s ciljem da se poslovni prostor i ostala fiksna aktiva u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog vijeka trajanja.

Procijenjeni korisni vijek trajanja nekretnina i opreme u tekućem i prethodnom obračunskom periodu je sljedeći:

Građevinski objekti	2,00%
Računari i prateća oprema	33,33%
Kancelarijski namještaj	15,00%-16,66%
Motorna vozila	15,00%
Bankomati	12,50%
Ostala oprema	15,00%

Ulaganja u sredstva po osnovu tekućeg održavanja priznaju se kao rashod perioda u kom su nastala. Nije bilo promjena korisnog vijeka trajanja nekretnina i opreme u odnosu na prethodnu godinu.

3.11. Nematerijalna sredstva

Stečene licence iskazuju se po nabavnoj vrijednosti. Licence imaju ograničen vijek trajanja i iskazuju se po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti i eventualne troškove obezvređenja. Amortizacija se obračunava primjenom proporcionalne metode, po stopi od 33,33%, 50%, 100% tekućem i prethodnom obračunskom periodu kako bi se troškovi licenci raspodijelili u toku njihovog procijenjenog vijeka upotrebe.

Troškovi računarskih softvera kapitalizuju se u iznosu troškova nastalih u sticanju i stavljanju u upotrebu. Ovi troškovi se amortizuju tokom njihovog procijenjenog vijeka upotrebe od 3 godine. Amortizacija se obračunava primjenom proporcionalne metode, po stopi od 33,33% kako bi se troškovi softvera raspodijelili u toku njihovog procijenjenog vijeka upotrebe.

3.12. Stečena aktiva

U skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za ulaganja banaka u nepokretnosti i osnovna sredstva („Sl. list CG“, br. 24/09, 66/10, 58/11, 61/12, 13/13, 51/13 i 16/15) ukupna ulaganja banke u nepokretnosti i osnovna sredstva ne smiju biti veća od 50% sopstvenih sredstava banke. Izuzetno, Banka može imati ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva i iznad nivoa od 50% sopstvenih sredstava, ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) iznos ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva koji prelazi 50% sopstvenih sredstava banka tretira kao odbitnu stavku pri izračunavanju ukupnog iznosa sopstvenih sredstava Banke;
- 2) nakon umanjenja sopstvenih sredstava banke, izvršenog u skladu sa tačkom 1), nivo sopstvenih sredstava i koeficijent solventosti Banke prelaze zakonom propisani minimum.

Za nepokretnost koju je stekla u zamjenu za potraživanja u postupku restrukturiranja duga, u stečajnom postupku, odnosno postupku likvidacije nad dužnikom Banke, u postupku reorganizacije dužnika u skladu sa propisima kojima se uređuje stečaj, ili u postupku izvršenja radi namirenja potraživanja, banka je dužna da pri obračunavanju ukupnog iznosa ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva u obračun uključi vrijednost te nepokretnosti minimalno u sljedećim procentima:

- 1) 0% ako od dana sticanja nepokretnosti nije proteklo više od četiri godine;
- 2) 30% ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo više od četiri, ali ne više od pet godina;
- 3) 50% ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo pet, ali ne više od šest godina;
- 4) 75% ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo više od šest godina.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.12. Stečena aktiva (nastavak)

Rukovodstvo Banke nije evidentiralo efekte po osnovu izvršene procjene vrijednosti stečene aktive, obzirom da je ukupno procijenjena vrijednost svih stavki stečene aktive veća od prikazane vrijednosti u finansijskim iskazima Banke i shodno tome, Rukovodstvo Banke smatra da ukupna vrijednost stečene aktive sa stanjem na dan 31. decembra 2016. godine nije precijenjena.

3.13. Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju kada:

- Banka ima važeću zakonsku ili ugovorenu obavezu koja je rezultat prošlih događaja;
- kada je u većoj mjeri vjerovatno da će podmirenje obaveze iziskivati odliv sredstava;
- kada se pouzdano može procijeniti iznos obaveze.

Rezervisanja se odmjeravaju po sadašnjoj vrijednosti očekivanih izdataka potrebnih za izmirenje obaveza. Rezervisanja se razmatraju na datum svakog bilansa stanja i prilagođavaju tako da odražavaju najbolju sadašnju procjenu. Ako više nije vjerovatno da će odliv sredstava koji predstavlja ekonomske koristi biti potreban za namirenje date obaveze, rezervisanje se ukida preko bilansa uspjeha.

Banka ne priznaje rezervisanje po osnovu potencijalnih obaveza dok ne potvrdi da li ima sadašnju obavezu koja može da dovede do odliva resursa koji predstavljaju ekonomske koristi ili ako pouzdana procjena ne može da se napravi, te se u tom slučaju objelodanjuje.

3.14. Beneficije zaposlenih

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Banka je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca, u iznosima koji se obračunavaju primjenom zakonom propisanih stopa. Banka ima zakonsku obavezu da izvrši obustavu obračunatih doprinosa iz bruto zarada zaposlenih, i da za njihov račun izvrši prenos obustavljenih sredstava u korist odgovarajućih državnih fondova.

Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose.

U skladu sa Zakonom o radu, Banka je u obavezi da isplati naknadu zaposlenima prilikom odlaska u penziju. Vrijednost očekivanih budućih isplata iubilarnih nagrada za:

- za 10 godina rada - jedna prosječna zarada u Banci,
- za 20 godina rada - dvije prosječne zarade u Banci,
- za 30 godina rada - tri prosječne zarade u Banci.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.14. Beneficije zaposlenih (nastavak)

U finansijskim iskazima Banke na dan 31. decembra 2016. godine, izvršeno je rezervisanje, obračunato od strane nezavisnog ovlaštenog aktuaru. Pomenute obaveze se vrednuju po sadašnjoj vrijednosti budućih odliva gotovine, uzimajući u obzir buduće povećanje zarada koje se raspodjeljuje na minuli i budući radni staž u skladu sa planom nadoknada. Svi aktuarski dobiti i gubici koji proističu iz promjena pretpostavki i iskustvenih korekcija priznaju se odmah u bilansu uspjeha.

Obračun rezervisanja za jubilarne nagrade i otpremnine su u skladu sa ekonomskim načelima i pravilima aktuarske struke, međunarodnim računovodstvenim standardom 19 i drugim važećim propisima.

Rizik smrtnosti ugrađen je u tehničke osnove koje su sačinjene na osnovu mortalitetnih tablica (izravnatih vjerovatnoća doživljenja i smrtnosti) na osnovu popisa stanovništva 1980-1982. godine i one su sada u opštoj primjeni u Crnoj Gori u poslovima osiguranja života, penzijskog osiguranja i slično.

Aktuarske pretpostavke sastoje se od:

- demografskih pretpostavki o budućim karakteristikama zaposlenih,
- finansijskih pretpostavki koje čine ocjenu diskontne stope i nivoa zarade,
- podataka o zaposlenima na osnovu kojih se određuju datumi sticanja prava na jubilarne nagrade i uslova za odlazak u penziju.

Diskontna kamatna stopa je sastavni dio tehničkih osnova, koja zajedno sa vjerovatnoćom doživljenja i smrtnosti služi za izračunavanje komutativnih brojeva. Kamatna stopa sa kojom se radi obračun i koja predstavlja diskontnu stopu određuje se u skladu sa tržišnim prihodima na datum bilansa stanja za visokokvalitetne dugoročne korporativne obveznice. U zemljama gdje ne postoji razvijeno finansijsko tržište koriste se tržišni prihodi državnih obveznica odgovarajuće ročnosti ili referentna kamatna stopa. Za ocjenu diskontne kamatne stope uzeta je vrijednost 4% godišnje.

Ocjena sadašnje vrijednosti otpremnine i jubilarnih nagrada radi se individualnom ocjenom za svakog zaposlenog radnika, uvažavajući kriterijume u navedenim aktuarskim pretpostavkama.

Vrijednost očekivanih budućih isplata za jubilarne nagrade i otpremnine pri odlasku u penziju urađena je u skladu sa ekonomskim načelima i pravilima aktuarske struke.

3.15. Transakcije sa povezanim licima

Cilj Međunarodnog računovodstvenog standarda 24 – „Objelodanjivanje povezanih strana“, je da obezbijedi da finansijski izvještaji subjekta sadrže objelodanjivanje, koja će skrenuti pažnju na mogućnost uticaja povezanih strana na finansijski položaj i dobit ili gubitak tog subjekta.

Povezane strane su strane koje predstavljaju:

- članovi organa banke, akcionari, zaposleni u banci, kao i članovi njihove uže porodice (bračni drug i djeca),
- pravno lice u kojem lice koje ima kvalifikovano učešće u banci takođe ima kvalifikovano učešće,
- pravno lice u kojem jedno od lica iz alineje 1 i 2 ove tačke ima značajan uticaj ili je lice iz alineje 1 ove tačke direktor ili član odbora direktora ili drugog odgovarajućeg organa tog pravnog lica,
- lice koje ima učešće u kapitalu ili glasačkim pravima od najmanje 50% u pravnom licu koje ima kvalifikovano učešće u banci.

Prilikom posmatranja svake moguće transakcije sa povezanom stranom pažnja je usmjerena na suštinu odnosa, a ne samo na pravni oblik.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.16. Pravična (fer) vrijednost

Pravična (fer) vrijednost je definisana kao vrijednost koja bi se naplatila za prodaju sredstva, odnosno platila za izmirenje obaveze u regularnoj transakciji između učesnika na tržištu na dan mjerenja u datim tržišnim okolnostima. Obaveza Banke je da objelodani sve informacije u vezi sa poštenom (fer) vrijednošću sredstava, potraživanja i obaveza za koje postoje raspoložive tržišne informacije i za koje se identifikuje materijalno značajna razlika između knjigovodstvenih vrijednosti i poštene (fer) vrijednosti. U Crnoj Gori ne postoji dovoljno tržišno iskustvo, stabilnost i likvidnost kod kupovine i prodaje finansijskih sredstava i obaveza, kao i ostalih finansijskih instrumenata, i zvanične tržišne informacije nijesu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu (fer) vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u uslovima nepostojanja aktivnog tržišta, kako to zahtijevaju MRS i MSFI. Po mišljenju rukovodstva, iznosi objelodanjeni u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja. Za iznos identifikovanih procijenjenih rizika da knjigovodstvena vrijednost neće biti realizovana, vrši se ispravka vrijednosti na osnovu odluke rukovodstva Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA

4.1. Upravljanje rizicima

Banka je uspostavila sveobuhvatni sistem upravljanja rizicima koji obuhvataju definisanu strategiju za upravljanje rizicima, usvojene politike i procese za upravljanje rizicima, definisana ovlašćenja i odgovornosti za upravljanje rizicima, efikasan i pouzdan sistem informacione tehnologije, procedure za nepredviđene situacije, stresno testiranje. Banka je u svom poslovanju izložena različitim rizicima od kojih su najznačajniji:

- kreditni rizik;
- tržišni rizik;
- rizik likvidnosti;
- operativni rizik.

Strategija upravljanja rizicima sadrži: pregled, ciljeve i kriterijume svih rizika kojima je Banka izložena ili može da bude izložena. Procedure za upravljanje rizicima su dizajnirane da identifikuju i analiziraju rizike, da definišu odgovarajuće limite i kontrole za upravljanje rizicima, kao i da prate izloženost Banke pojedinim rizicima. Procedure za upravljanje rizicima su predmet redovne kontrole u cilju adekvatnog odgovora na nastale promjene na tržištu, proizvodima i uslugama. Sektor za upravljanje rizicima je odgovoran za praćenje izloženosti Banke pojedinim rizicima i usaglašenost sa procedurama za upravljanje rizicima i definisanim limitima o čemu se mjesečno izvještava Odbor direktora. Banka takođe primjenjuje međunarodno priznate standarde, prati najave i izmjene u zakonskoj regulativi i analizira uticaj rizika kako bi blagovremeno uskladila svoje poslovanje sa propisima. Banka testira osjetljivost Banke na pojedine vrste rizika i na zbirnoj osnovi, korišćenjem više vrsta stres scenarija. Pod stres scenarijom podrazumijevaju se pretpostavke o promjenama tržišnih i drugih faktora koje mogu imati značajan materijalni uticaj na poslovanje Banke.

4.2. Kreditni rizik

U skladu sa internom definicijom, formulisanom u Metodologiji procesa identifikovanja i ocjena značaja (materijalnosti) rizika Banke i katalogu rizika Banke, kreditni rizik (rizik neispunjenja obaveza), koji je uključen u Stub 1, predstavlja rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed nemogućnosti klijenta da ispunjava obaveze prema Banci po osnovu odobrenih kredita ili drugih oblika plasmana ili potencijalnih potraživanja (vanbilansne pozicije). Nemogućnost ispunjavanja obaveza uključuje kašnjenje u plaćanju, restrukturiranje plasmana ili bankrot/stečaj klijenta. Kreditni rizik zapravo predstavlja rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed neizvršenja obaveza dužnika prema Banci. Kreditni rizik banke uslovljen je kreditnom sposobnošću dužnika, njegovom urednošću u izvršavanju obaveza prema Banci, kao i kvalitetom instrumenata obezbjeđenja potraživanja Banke.

Banka je izložena kreditnom riziku po svim stavkama bilansne aktive po osnovu kojih je Banka izložena riziku neispunjenja obaveze dužnika i vanbilansnim stavkama koje predstavljaju potencijalne obaveze Banke, kao što su:

- Krediti i potraživanja od banaka (uključujući sredstva kod banaka, kamate i naknade);
- Krediti i potraživanja od klijenata (uključujući kamate i naknade, potraživanja po osnovu lizinga, forfetinga i faktoringa);
- Finansijska sredstva koja se vode po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (dužničke i vlasničke hartije od vrijednosti koje se ne uključuju u trgovačku knjigu, ili su uključene u trgovačku knjigu ali za njih banka ne izračunava potreban kapital za tržišne rizike u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banaka);
- Investicione hartije od vrijednosti (hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća, kao i hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju);
- Učešća u kapitalu drugih pravnih lica, izuzimajući učešća u kapitalu koja, u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banaka, predstavljaju odbitnu stavku od sopstvenih sredstava banke;
- Izdate garancije;
- Date kreditne obligacije (odobreni a neiskorišćeni krediti);
- Avali i akcepti mjenica;
- Ostala jemstva;
- Nepokrivena kreditna pisma (akreditivi).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

Elementi sistema upravljanja kreditnim rizikom u Banci

Ključni elementi implementiranog sistema upravljanja kreditnim rizikom Banke su:

1. Donošenje adekvatnih odluka o preuzimanju kreditnog rizika na bazi detaljne analize, koja se sprovodi u skladu sa Metodologijom Banke za utvrđivanje kreditne sposobnosti fizičkih i pravnih lica i interno definisanih rejtinga Banke;
2. Diversifikacija i limitiranje kreditnog rizika;
3. Regularno mjerenje, praćenje i izvještavanje o izloženosti Banke kreditnom riziku.

Donošenje adekvatnih odluka o preuzimanju kreditnog rizika na bazi detaljne analize, koja se sprovodi u skladu sa Metodologijom Banke za utvrđivanje kreditne sposobnosti fizičkih i pravnih lica i interno definisanih rejtinga Banke.

U skladu sa interno razvijenim Metodologijama za utvrđivanje kreditne sposobnosti fizičkih i pravnih lica, Banka potencijalnim klijentima dodjeljuje interni rejting i ocjenjuje kreditnu sposobnost, a na bazi prethodno izvršene detaljne analize finansijskog položaja dužnika, ostvarenih rezultata i pokazatelja poslovanja u tekućem i prethodnom periodu, kreditne istorije klijenta, tržišnog položaja klijenta, adekvatnosti kolaterala i njegove utrživosti, kao pokrivenost plasmana kolateralom i procjene stabilnosti i adekvatnosti izvora za vraćanje plasmana. Izvršena ocjena kreditne sposobnosti, kao i usklađenost zahtjeva za odobrenje plasmana sa Strategijom i politikama Banke, predstavljaju osnov za donošenje/prijedlog odluke o odobrenju ili odbijanju zahtjeva klijenta. U postupku odobravanja kredita Banka prvenstveno uzima u obzir hipoteke na stambenim odnosno poslovnim nepokretnostima adekvatne vrijednosti. Dalje, na bazi generalne prakse kreditno rizični plasmani se prioritetno odobravaju: malim i srednjim privrednim društvima koji pretežan dio poslovanja obavljaju preko Banke, preduzetnicima i drugim licima koja samostalno obavljaju privrednu djelatnost pretežno u okviru sistema Banke, pravnim licima koja su visoko profitabilna, imaju brz obrt kapitala i kraće rokove povraćaja sredstava, klijentima koji imaju kontinuirano pozitivno i održivo poslovanje, javnom sektoru i rezidentnim fizičkim licima, koja ostvaruju primanja preko Banke.

Diversifikacija i limitiranje kreditnog rizika

U cilju diversifikacije kreditne aktivnosti, Banka uspostavlja različite limite na nivou klijenata, grupa (povezanih) klijenata, za pojedine industrije (djelatnosti), geografske regije i specifične proizvode Banke.

Praćenje, mjerenje i izvještavanje o izloženosti Banke kreditnom riziku se vrši na nivou pojedinačnih izloženosti i čitavog portfolija od strane različitih organizacionih djelova Banke.

Banka na mjesečnoj i kvartalnoj osnovi, a po potrebi i češće, vrši ocjenu rizika i analizu kreditnog rizika o čemu izvještava ALCO i Odbor direktora Banke minimum na mjesečnom nivou. Analiza i kontrola izloženosti Banke kreditnom riziku, vrši se na bazi praćenja ključnih informacija koje kao minimum podrazumijevaju:

- strukturu ukupne izloženosti Banke na stavke aktive i vanbilansa;
- koncentraciju izloženosti;
- praćenje limita u poslovanju u dijelu kreditnog rizika;
- strukturu kredita po ročnosti i djelatnosti;
- analizu klijenata čiji su KRP svrstani u lošu aktivu;
- pregled najvećih dužnika po stavkama aktive i vanbilansa;
- izloženosti prema akcionarima i licima povezanim sa Bankom;
- velike izloženosti Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica;
- pregled novoodobrenih i restrukturiranih kredita;
- raspored bilansnih i vanbilansnih stavki i rezervacija po kategorijama rizika;
- naplatu kredita u periodu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

Banka na mjesečnoj osnovi vrši klasifikaciju stavki bilansne aktive i vanbilansnih stavki po osnovu kojih je izložena kreditnom riziku i obračunava rezervacije za procijenjene gubitke primjenjujući procenete definisane Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“, br. 22/12, 55/12 i 57/13).

Banka mjesečno procjenjuje kvalitet aktive, utvrđuje da li postoji objektivni dokaz o obezvrjeđenju stavki bilansne aktive, odnosno vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki i obračunava adekvatni iznos tog obezvrjeđenja, odnosno vjerovatnog gubitka. Banka vrši procjenu obezvrjeđenja na dva nivoa: individualnom i kolektivnom. Banka vrši individualnu procjenu ispravke vrijednosti za pojedinačno značajnu transakciju, ukoliko postoje objektivni dokazi obezvrjeđenja. Izloženost se smatra značajnom kada ukupna bruto izloženost prema neizmirenom iznosu transakcije iznosi EUR 50 hiljada ili više.

Nivo obezvrjeđenja plasmana se utvrđuje na osnovu projektovanih novčanih tokova koji će biti naplaćeni po osnovu ugovora sa klijentom, uzimajući u obzir istorijske podatke kreditne sposobnosti klijenta, uz razumijevanje postojećih i budućih poslovnih planova klijenta, ostvarivu vrijednost kolaterala, vremenske rokove za realizaciju kolaterala i drugo. Upoređivanjem sadašnje vrijednosti očekivanih novčanih tokova sa nominalnom vrijednošću potraživanja utvrđuje se nivo obezvrjeđenja plasmana.

Banka vrši procjenu obezvrjeđenja na kolektivnoj osnovi za potraživanja:

- 1) za koja pri procjeni na pojedinačnoj osnovi utvrdi da ne postoji objektivni dokaz o obezvrjeđivanju, odnosno ako procjenom na pojedinačnoj osnovi nije utvrđen iznos obezvrjeđivanja bilansne aktive, odnosno iznos vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki;
- 2) koja ne predstavljaju pojedinačno značajna potraživanja.

Prilikom kolektivne procjene obezvrjeđenja odvojeno se analiziraju homogene grupe kredita (buckets), koje predstavljaju krediti i plasmani sa sličnim karakteristikama i rizičnim profilom. Kolektivno obezvrjeđenje se vrši na osnovu migracionih matrica. Banka izračunava migracionu matricu na bazi istorijskih kretanja izloženosti, odnosno posmatranog portfolija između bucket-a za poslednje 3 godine, odnosno 36 mjeseci, kako bi se obezbijedilo da je obuhvaćen cijeli ekonomski ciklus i da su izračunati realni procenti ispravke vrijednosti, na osnovu % vjerovatnoće nastupanja statusa neizmirenja obaveza (PD) i % gubitka usljed nastupanja statusa neizmirenja obaveza (LGD) za svaku grupu potraživanja (proizvoda).

**Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama
U hiljadama EUR**

	2016.	2015.
Sredstva		
Kreditni i potraživanja od banaka	7.089	11.555
Kreditni i potraživanja od klijenata	189.945	173.988
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	20	212
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	5.754	-
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelosti	12.466	7.897
Investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	4.506	3.252
	<u>219.780</u>	<u>196.904</u>
Vanbilansne stavke		
Plative garancije privrednim društvima	20.103	25.148
Činidbene garancije privrednim društvima	46.398	32.539
Neopozive obaveze za davanje kredita	7.331	5.042
Akreditivi	2.642	-
	<u>76.474</u>	<u>62.729</u>
Ukupna izloženost kreditnom riziku	<u>296.254</u>	<u>259.633</u>

Izloženost kreditnom riziku se djelimično kontroliše pribavljanjem instrumenata obezvrjeđenja i garancija pravnih i fizičkih lica.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

Tipovi instrumenata obezbjeđenja su:

- depoziti;
- pravo zaloge na industrijskim mašinama, hartijama od vrijednosti, zalihama, potraživanjima i vozilima;
- hipoteke na nepokretnostima i fiducijarni prenos vlasništva;
- mjenice;
- ovlašćenja;
- administrativne zabrane;
- žiranti;
- polise osiguranja i
- garancije

4.2.1. Krediti i plasmani

Kredit i plasmani su prikazani u narednim tabelama:

	Nedospjeli neobezvrijeđeni	Dospjeli neobezvrijeđeni	Grupno obezvrijeđeni	Poje- dinač- o procije njeni	Ukupno bruto	Pojedinač- na ispravka vrijednosti	Grupna ispravka vrijednos- ti	Ukupna ispravka vrijednos- ti	Ukupno neto
31. decembar 2016. godine									
Stambeni krediti	5.559	3.195	8.227	1.790	18.771	502	313	815	17.956
Gotovinski - nenamjenski	4.952	2.565	28.080	3.237	38.834	1.319	1.215	2.534	36.300
Ostali namjenski kredit	1.948	1.626	5.558	1.053	10.185	171	327	498	9.687
Kreditne kartice	-	3	3.205	79	3.287	79	1.827	1.906	1.381
Prekoračenja po tekućim računima	243	43	2.376	-	2.662	-	304	304	2.358
Kredit privredi	28.554	24.803	30.268	15.539	99.164	5.731	993	6.724	92.440
Kredit Vladi i opštinama	-	6.008	-	-	6.008	-	-	-	6.008
Kredit finansijskim institucijama	256	-	2.762	-	3.018	-	51	51	2.967
Faktoring	20.376	48	-	-	20.424	-	-	-	20.424
Vremenska razgraničenja	427	-	-	-	427	-	3	3	424
	<u>62.315</u>	<u>38.291</u>	<u>80.476</u>	<u>21.698</u>	<u>202.780</u>	<u>7.802</u>	<u>5.033</u>	<u>12.835</u>	<u>189.945</u>
Kredit i plasmani dati bankama	7.089	-	-	-	7.089	-	-	-	7.089
	<u>69.404</u>	<u>38.291</u>	<u>80.476</u>	<u>21.698</u>	<u>209.869</u>	<u>7.802</u>	<u>5.033</u>	<u>12.835</u>	<u>197.034</u>

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA - OSNOVANA 1901. GODINE

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.1. Krediti i plasmani (nastavak)

	Nedospjeli neobezvrijeđeni	Dospjeli neobezvrijeđeni	Grupno obezvrijeđeni	Poje- dinač o procije njeni	Ukupno bruto	Pojedinač- na ispravka vrijednosti	Grupna ispravka vrijedno- sti	Ukupna ispravka vrijednos- ti	Ukupno neto
31. decembar 2015. godine									
Stambeni krediti	6.140	4.167	10.212	1.662	22.181	482	464	946	21.235
Gotovinski - nenamjenski	4.829	2.701	27.922	3.091	38.543	1.237	1.425	2.662	35.881
Ostali namjenski kreditni	1.554	1.731	4.816	280	8.381	89	361	450	7.931
Kreditne kartice	-	2	3.666	79	3.747	79	2.087	2.166	1.581
Prekoračenja po tekućim računima	4	448	2.603	-	3.055	-	341	341	2.714
Kreditni privredi	25.692	15.162	27.073	18.555	86.482	5.700	1.404	7.104	79.378
Kreditni finansijskim institucijama	-	-	2.845	-	2.845	-	51	51	2.794
Factoring	22.034	-	-	-	22.034	-	-	-	22.034
Vremenska razgraničenja	443	-	-	-	443	-	3	3	440
	60.696	24.211	79.137	23.667	187.711	7.587	6.136	13.723	173.988
Kreditni i plasmani dati bankama	11.555	-	-	-	11.555	-	-	-	11.555
	<u>72.251</u>	<u>24.211</u>	<u>79.137</u>	<u>23.667</u>	<u>199.266</u>	<u>7.587</u>	<u>6.136</u>	<u>13.723</u>	<u>185.543</u>

a) Dospjeli, ali grupno neobezvrijeđeni krediti i plasmani

	Do 30 dana kašnjenje	Od 31 do 60 dana kašnjenje	Od 61 do 90 dana kašnjenje	Od 91 do 180 dana kašnjenje	Od 181 do 365 dana kašnjenje	Od 1 do 5 godina kašnjenje	Ukupno
31. decembar 2016. godine							
Stambeni krediti	1.501	780	198	349	256	111	3.195
Gotovinski - nenamjenski	825	340	79	81	630	610	2.565
Ostali namjenski krediti	430	102	117	75	724	226	1.674
Kreditne kartice	1	-	-	-	1	1	3
Prekoračenje po tekućim računima	37	2	3	-	-	1	43
Kreditni privredi	16.147	4.307	331	1.811	2.206	1	24.803
Kreditni Vladi i opštinama	6.008	-	-	-	-	-	6.008
	<u>24.949</u>	<u>5.531</u>	<u>728</u>	<u>2.316</u>	<u>3.817</u>	<u>950</u>	<u>38.291</u>
31. decembar 2015. godine							
Stambeni krediti	1.982	699	254	715	264	253	4.167
Gotovinski- nenamjenski	939	113	509	99	640	401	2.701
Ostali namjenski krediti	564	40	242	116	493	276	1.731
Kreditne kartice	-	-	-	-	1	1	2
Prekoračenje po tekućim računima	446	1	1	-	-	-	448
Kreditni privredi	6.975	1.342	1.825	1.073	1.623	2.324	15.162
	<u>10.906</u>	<u>2.195</u>	<u>2.831</u>	<u>2.003</u>	<u>3.021</u>	<u>3.255</u>	<u>24.211</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.1. Krediti i plasmani (nastavak)

b) Fer vrijednost obezvrijeđenih sredstava obezbjeđenja do visine plasmana obezbijeđenih tim sredstvima

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2016. godine	31. decembar 2015. godine
Depoziti	5.822	8.154
Zaloga	3.502	2.303
Hipoteke	97.469	78.104
Ukupno	106.793	88.561
<i>Grupno obezvrijeđeni prikazani do visine plasmana koji su obezbijeđeni tim sredstvima</i>	31. decembar 2016. godine	31. decembar 2015. godine
Depoziti	5.822	8.154
Zaloga	3.502	2.274
Hipoteke	86.277	64.094
Ukupno	95.601	74.522
<i>Individualno obezvrijeđeni prikazani do visine plasmana koji su obezbijeđeni tim sredstvima</i>	31. decembar 2016. godine	31. decembar 2015. godine
Depoziti	-	-
Zaloga	-	29
Hipoteke	11.192	14.010
Ukupno	11.192	14.039

Banka kao predmet hipoteke uzima nepokretnosti čija vrijednost, po procjeni ovlašćenih procjenitelja, mora imati minimum 33% LTV koeficijent (iznos kredita/procijenjena vrijednost nekretnine * 100). Nekretnine koje se uzimaju kao kolateral su stambeni prostori, porodične stambene zgrade, poslovni objekti, poslovni prostori i zemljište zavisno od lokacije i njegove buduće namjene.

c) Restrukturirani krediti i plasmani

Restrukturiranje se vrši samo u slučajevima problematičnih plasmana. Pod problematičnim plasmanima se smatraju oni plasmani kod kojih:

- klijenti kasne u izvršenju ugovorne obaveze duže od 90 dana;
- su prepoznati poremećaji i problemi u kreditnoj sposobnosti klijenta (fizička lica), odnosno finansijskom položaju klijenta (pravna lica), koji nesumnjivo ukazuju na izvjesno buduće kašnjenje.

Pregled restrukturiranih kredita u toku godine i načina restrukturiranja:

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Produženje roka otplate za glavnice ili kamatu	6.929	9.589
Smanjenje kamatne stope na odobreni kredit	41	43
Smanjenje iznosa duga glavnice ili kamate	-	8
Kapitalizovanje kamate po kreditu odobrenom dužniku	6.757	6.340
Zamjena postojećeg ili postojećih kredita novim	14.948	16.796
Ostale slične pogodnosti koje olakšavaju finansijsku poziciju dužnika	15.064	18.280
	43.739	51.056

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.1. Krediti i plasmani (nastavak)

d) Geografska koncentracija

Geografska koncentracija izloženosti Banke kreditnom riziku je prikazana u sljedećoj tabeli:

	U hiljadama EUR				
	Crna Gora	Evropska Unija	SAD i Kanada	Ostalo	Ukupno
Kreditni i potraživanja od banaka	268	6.818	-	3	7.089
Kreditni i potraživanja od klijenata	168.538	20.652	-	755	189.945
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	20	-	-	-	20
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	4.254	1.500	-	-	5.754
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeća	12.466	-	-	-	12.466
Investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	4.506	-	-	-	4.506
31. decembar 2016. godine	<u>190.052</u>	<u>28.970</u>	<u>-</u>	<u>758</u>	<u>219.780</u>
31. decembar 2015. godine	<u>164.438</u>	<u>27.034</u>	<u>4.226</u>	<u>1.206</u>	<u>196.904</u>

Banka mjeri izloženost riziku zemlje za sve zemlje u kojima se nalazi sjedište, odnosno prebivalište dužnika Banke. Izloženost Banke riziku zemlje mjeri se na osnovu pojedinačnog plasmana, određenog aktom, koji podrazumijeva kontrolu rejtinga zemlje dužnika, vodeći računa o političkim, ekonomskim i socijalnim prilikama u zemlji dužnika.

Banka sve zemlje dužnika rangira u sljedeće kategorije rizičnosti:

- 1) nerizične zemlje;
- 2) zemlje niskog rizika;
- 3) zemlje srednjeg rizika;
- 4) zemlje visokog rizika.

Rangiranje zemalja dužnika služi Banci za utvrđivanje potrebnog kapitala za rizik zemlje i za limitiranje izloženosti banke prema pojedinim zemljama dužnika, grupama zemalja ili regionima.

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA - OSNOVANA 1901. GODINE

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.1. Krediti i plasmani (nastavak)

e) Industrijska koncentracija

Koncentracija po djelatnostima izloženosti Banke kreditnom riziku je prikazana u sljedećoj tabeli:

	Kreditni i plasmani kljijentima	Kreditni i plasmani bankama	Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeca	Investicije u zavisna preduzeća	Ukupno
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	1.195	-	-	-	-	-	1.195
Vađenje rude i kamena	3.561	-	-	-	-	-	3.561
Prerađivačka industrija	15.433	-	-	2	-	-	15.435
Snabdijevanje električnom energijom	70	-	-	-	-	-	70
Snabdijevanje vodom	780	-	-	-	-	-	780
Građevinarstvo	24.802	-	-	-	-	-	24.802
Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikla	27.087	-	-	7	-	-	27.094
Saobraćaj i skladištenje	2.490	-	-	-	-	-	2.490
Usluge pružanja smještaja i ishrane	7.793	-	-	-	-	-	7.793
Informisanje i komunikacije	518	-	-	-	-	-	518
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	3.545	7.086	20	168	-	904	11.723
Poslovanje nekretninama	570	-	-	-	-	3.602	4.172
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	1.087	-	-	-	-	-	1.087
Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	6.041	-	-	5.577	12.466	-	24.084
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	1.280	-	-	-	-	-	1.280
Obrazovanje	168	-	-	-	-	-	168
Zdravstvo i socijalna zaštita	182	-	-	-	-	-	182
Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	1.191	-	-	-	-	-	1.191
Ostale uslužne djelatnosti	171	-	-	-	-	-	171
Fizička lica - rezidenti	64.987	-	-	-	-	-	64.987
Nerezidenti	21.407	-	-	-	-	-	21.407
UKUPNO	184.358	7.086	20	5.754	12.466	4.506	214.190
Kamatna potraživanja i ispravka vrijednosti kamatnih potraživanja	5.164	-	-	-	-	-	5.164
Vremenska razgraničenja kamata i naknada i ispravka vrijednosti	423	3	-	-	-	-	426
31. decembar 2016. godine	189.945	7.089	20	5.754	12.466	4.506	219.780
31. decembar 2015. godine	173.988	11.555	212	-	7.897	3.252	196.904

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA - OSNOVANA 1901. GODINE

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.2. Vanbilansna evidencija

Ročnost vanbilansnih stavki po kojima je Banka izložena kreditnom riziku je sljedeća:

	Neopozive obaveze za davanje kredita	Garancije	Akreditivi	U hiljadama EUR Ukupno
31. decembar 2016. godine				
Do 1 godine	4.889	18.606	2.642	26.137
Od 1 do 5 godina	2.442	47.895	-	50.337
	<u>7.331</u>	<u>66.501</u>	<u>2.642</u>	<u>76.474</u>
31. decembar 2015. godine				
Do 1 godine	4.086	18.766	-	22.852
Od 1 do 5 godina	956	38.921	-	39.877
	<u>5.042</u>	<u>57.687</u>	<u>-</u>	<u>62.729</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.2. Vanbilansna evidencija (nastavak)

U skladu sa Odlukom o izmjenama i dopunama Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama Banka je usvojila strategiju za postupanje sa nekvalitetnim kreditima. Strategijom se propisuje način i uspostavlja sistem praćenja strukture, kvaliteta i plana smanjenja nekvalitetnih kredita, u skladu sa prirodom, veličinom i kompleksnošću ukupnog portfolija banke.

Banka u svojim aktivnostima sprovodi postupak razvrstavanja nekvalitetnih kredita na kredite:

- koje održivim finansijskim restrukturiranjem može vratiti u status kvalitetne aktive (klasifikacione grupe "A" i "B") - opcija "oporavka" nekvalitetnih kredita;
- koje ne može vratiti u status nekvalitetne aktive i koji su zbog toga opredijeljeni za krajnju naplatu - opcija "prinudnog rješavanja" nekvalitetnih kredita;
- za koje još nije utvrđen plan aktivnosti – neraspoređeni nekvalitetni krediti.

Banka u cilju efikasnijeg rješavanja problema nekvalitetnih kredita, na bazi usvojene Strategije za postupanje sa nekvalitetnim kreditima, definiše interne operativne ciljeve vezane za smanjenje nivoa nekvalitetnih kredita.

Ostvarenje operativnih ciljeva se prati na kvartalnom nivou i vrši se eventualno usklađivanje. Operativnim ciljevima se definiše nivo smanjenja nekvalitetnih kredita.

4.3. Tržišni rizik

Banka je izložena tržišnim rizicima. Tržišni rizici se javljaju u slučaju otvorenih pozicija, a zbog promjene kamatnih stopa, promjene kursa valute i promjene cijena hartija od vrijednosti koji se mijenjaju u skladu sa tržišnim fluktuacijama. Limiti za izloženost tržišnim rizicima su interno propisani i usklađeni sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore.

4.3.1. Devizni rizik

Finansijska pozicija i novčani tokovi Banke su izloženi efektima promjena kursa valuta. Izloženost deviznom riziku se redovno prati putem usklađivanja sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

4.3.1. Devizni rizik (nastavak)

Izloženost riziku od promjena kursa valuta na dan 31. decembra 2016. godine prikazana je u sljedećoj tabeli:

	USD	Ostale valute	Ukupno strane valute	U hiljadama EUR	
				Lokalna valuta (EUR)	Ukupno
SREDSTVA					
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	6.738	1.041	7.779	99.867	107.646
Kredit i potraživanja od banaka	4.963	420	5.383	1.706	7.089
Kredit i potraživanja od klijenata	-	-	-	189.945	189.945
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	-	-	-	20	20
Investicione hartije od vrijednosti	-	-	-	-	-
- raspoložive za prodaju	-	-	-	5.754	5.754
- koje se drže do dospeljeća	-	-	-	12.466	12.466
Investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	-	-	-	4.506	4.506
Ostala finansijska potraživanja	-	-	-	1.253	1.253
Ukupna sredstva	11.701	1.461	13.162	315.517	328.679
OBAVEZE					
Depoziti banaka	-	-	-	2	2
Depoziti klijenata	11.455	281	11.736	305.624	317.360
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	-	-	-	10.407	10.407
Ostale obaveze	22	-	22	7.093	7.115
Subordinisani dug	-	-	-	7.944	7.944
Ukupno obaveze	11.477	281	11.758	331.070	342.828
Neto devizna izloženost:					
- 31. decembar 2016. godine	224	1.180	1.404	(15.553)	(14.149)
- 31. decembar 2015. godine	255	1.309	1.564	(16.537)	(14.973)

Naredna tabela prikazuje neto deviznu poziciju Banke na dan 31. decembra 2016. godine. Banka je izložena efektima promjena deviznih kurseva najznačajnijih valuta, koji utiču na njen finansijski položaj i novčane tokove. Rukovodstvo uspostavlja ograničenja na stepen izloženosti po valutama koja se redovno prate.

Upravljanje izloženošću deviznim rizikom, pored analize potraživanja i obaveza Banke iskazanih u stranoj valuti, uključuje i analizu osjetljivosti na promjene deviznog kursa. U sljedećoj tabeli je prikazan scenario promjene deviznog kursa u rasponu od +10% do -10% u odnosu na EUR.

	Ukupno	Ukupno strane valute	10%	-10%
SREDSTVA				
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	107.646	7.779	778	(778)
Kredit i potraživanja od banaka	7.089	5.383	538	(538)
Ukupno sredstva	114.735	13.162	1.316	(1.316)
OBAVEZE				
Depoziti klijenata	317.360	11.736	1.174	(1.174)
Ostale obaveze	7.115	22	2	(2)
Ukupno obaveze	324.475	11.758	1.176	(1.176)
Neto devizna izloženost				
- 31. decembra 2016. godine			140	(140)
- 31. decembra 2015. godine			156	(156)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

4.3.2. Operativni rizik

Operativni rizik predstavlja rizik mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke uslijed propusta (nenamjernih i namjernih) u radu zaposlenih, neodgovarajućih internih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u Banci, kao i usljed nastupanja nepredvidivih spoljnih događaja, uključujući i događaje sa malom vjerovatnoćom dešavanja.

Izloženost operativnom riziku se redovno prati putem usklađivanja sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore.

4.3.3. Rizik od promjene kamatnih stopa

Rizik od promjene kamatnih stopa novčanih tokova predstavlja rizik da će budući novčani tokovi finansijskog instrumenta biti podložni oscilacijama usljed promjenljivih kamatnih stopa na tržištu. Kamatni rizik fer vrijednosti predstavlja rizik da će vrijednost finansijskog instrumenta biti podložna oscilacijama usljed promjenljivih kamatnih stopa na tržištu. Banka je izložena efektima promjene važećih kamatnih stopa na tržištu i to po osnovu rizika od promjene kamatnih stopa na novčane tokove. Kao posljedica takvih promjena može doći do povećanja kamatnih marži, međutim, one mogu umanjiti dobit ili dovesti do gubitka u slučaju neočekivanih kretanja. Kamatne stope se zasnivaju na tržišnim stopama tako da Banka redovno vrši ponovno određivanje cijena.

Banka je izložena raznim rizicima koji kroz efekte promjena visine tržišnih kamatnih stopa, djeluju na njen finansijski položaj i tokove gotovine. Kamatni rizik Banke, u uslovima čestih promjena kamatnih stopa i neravnomjerne ponude i tražnje kapitala, zahtijeva posebnu pažnju Banke. Kamatni rizik predstavlja nepovoljnu promjenu cijene kredita u odnosu na nivo pasivnih kamatnih stopa, sa jedne strane, i mogućnost smanjenja optimalne razlike između prosječnih aktivnih i pasivnih kamatnih stopa, sa druge strane.

Naredna tabela prikazuje kamatonosna i nekamatonosna sredstva i obaveze Banke na dan 31. decembra 2016. godine:

	U hiljadama EUR		
	Kamatonosno	Nekamatonosno	Ukupno
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	7.334	100.312	107.646
Kredit i potraživanja od banaka	265	6.824	7.089
Kredit i potraživanja od klijenata	189.945	-	189.945
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	-	20	20
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	5.577	177	5.754
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospeljeća	12.466	-	12.466
Investicije u pridružena preduzeća	-	4.506	4.506
Ostala finansijska potraživanja	39	1.214	1.253
Ukupna sredstva	215.626	113.053	328.679
OBAVEZE			
Depoziti banaka	-	2	2
Depoziti klijenata	300.287	17.073	317.360
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	10.407	-	10.407
Ostale obaveze	-	7.115	7.115
Subordinisani dug	7.944	-	7.944
Ukupno obaveze	318.638	24.190	342.828
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:			
- 31. decembar 2016. godine	(103.012)	88.863	(14.149)
- 31. decembar 2015. godine	(78.288)	63.315	(14.973)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da Banka neće moći obezbijediti dovoljno novčanih sredstava za izmirenje obaveza u trenutku njihove dospelosti, ili rizik da će Banka za izmirivanje dospjelih obaveza morati obezbjeđivati novčana sredstva po razumnoj cijeni i blagovremeno.

4.4.1. Upravljanje rizikom likvidnosti

Usklađenost i kontrolisana neusklađenost dospjeća i kamatnih stopa po osnovu sredstava i obaveza su od velikog značaja za rukovodstvo Banke. Nije uobičajeno da Banka ima kompletno usklađenu poziciju, budući da poslovne transakcije često imaju neodređen rok dospjeća i da su različitih vrsta. Neusklađena pozicija potencijalno povećava profitabilnost, ali i povećava rizik od gubitka.

Dospjeća sredstava i obaveza i sposobnost Banke da po prihvatljivim troškovima obezbijedi izvore sredstava po dospelosti obaveza, važan su činilac u procjeni likvidnosti Banke i njene izloženosti promjenama kamatnih stopa i kurseva.

Potrebe za likvidnošću za pokrivanje garancija odnosno aktiviranih akreditiva su znatno manje od iznosa preuzetih obaveza, budući da Banka ne očekuje da treća strana povuče ugovorena sredstva. Ukupni neizmireni iznos ugovorne obaveze kojom se odobrava kredit sa produženim rokom dospjeća ne mora nužno dovesti do budućih zahtjeva za likvidnim sredstvima, s obzirom da će mnoge od ovih obaveza isteći ili biti okončane bez finansiranja.

Sektor sredstava i likvidnosti dnevno prati izloženost Banke riziku likvidnosti.

Za utvrđivanje usklađenosti novčanih priliva i odliva, Banka koristi skale dospjeća (GAP analiza).

Na raspoloživost novčanih sredstava Banke, pored priliva i ostalih transakcija, uticaj imaju i zahtjevi komitenata za povlačenjem sredstava sa tekućih računa i depozita.

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA - OSNOVANA 1901. GODINE

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4. Rizik likvidnosti (nastavak)

4.4.1. Upravljanje rizikom likvidnosti (nastavak)

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza sa stanjem na dan 31. decembra 2016. godine prikazana je u pregledu koji slijedi:

	<u>Do 30 dana</u>	<u>Od 31 do 90 dana</u>	<u>Od 91 do 180 dana</u>	<u>Od 181 do 365 dana</u>	<u>Od 1 do 5 godina</u>	<u>Preko 5 godina</u>	<u>Ukupno</u>	<u>Ispravka vrijednost</u>	<u>Ukupno neto</u>
Finansijska sredstva									
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	107.646	-	-	-	-	-	107.646	-	107.646
Kredit i potraživanja od banaka	5.912	-	-	-	-	1.177	7.089	-	7.089
Kredit i potraživanja od klijenata	32.506	5.407	15.881	25.744	95.969	27.273	202.780	12.835	189.945
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	-	-	-	20	-	-	20	-	20
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	267	-	-	-	5.487	-	5.754	-	5.754
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	-	12.466	-	-	-	-	12.466	-	12.466
Investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	-	-	-	-	4.506	-	4.506	-	4.506
Ostala finansijska potraživanja	499	21	-	-	733	-	1.253	-	1.253
Ostala poslovna potraživanja	1	4	1.632	7	117	300	2.061	1.659	402
	<u>146.831</u>	<u>17.898</u>	<u>17.513</u>	<u>25.771</u>	<u>106.812</u>	<u>28.750</u>	<u>343.575</u>	<u>14.494</u>	<u>329.081</u>
Finansijske obaveze									
Depoziti banaka i klijenata	57.649	54.698	121.927	54.490	27.913	685	317.362	-	317.362
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	673	286	199	802	5.031	3.416	10.407	-	10.407
Rezerve	-	-	-	-	110	190	300	-	300
Ostale obaveze	6.280	835	-	-	-	-	7.115	-	7.115
Subordinisani dug	14	110	-	-	1.820	6.000	7.944	-	7.944
	<u>64.616</u>	<u>55.929</u>	<u>122.126</u>	<u>55.292</u>	<u>34.874</u>	<u>10.291</u>	<u>343.128</u>	<u>-</u>	<u>343.128</u>
Ročna neusklađenost:									
- 31. decembar 2016. godine	<u>82.215</u>	<u>(38.031)</u>	<u>(104.613)</u>	<u>(29.521)</u>	<u>71.938</u>	<u>18.459</u>	<u>448</u>		
- 31. decembar 2015. godine	<u>91.192</u>	<u>(39.101)</u>	<u>(68.447)</u>	<u>(11.950)</u>	<u>5.510</u>	<u>23.354</u>	<u>558</u>		
Kumulativni GAP:									
- 31. decembar 2016. godine	<u>82.215</u>	<u>44.184</u>	<u>(60.429)</u>	<u>(89.950)</u>	<u>18.012</u>	<u>447</u>			
- 31. decembar 2015. godine	<u>91.192</u>	<u>52.091</u>	<u>(16.356)</u>	<u>(28.306)</u>	<u>22.795</u>	<u>558</u>			

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4. Rizik likvidnosti (nastavak)

4.4.1. Upravljanje rizikom likvidnosti (nastavak)

U okviru pozicije depoziti banaka i klijenata, depoziti po viđenju su raspoređeni u skladu sa metodologijom za utvrđivanje stabilnog nivoa depozita po viđenju i oročenih depozita. Osnovna pretpostavka koju Banka koristi za utvrđivanje stabilnog nivoa depozita po viđenju je da se iznos dnevnog stanja depozita po viđenju za koji se očekuje odliv u vremenskom periodu od 91 i više dana od datuma posmatranog stanja depozita po viđenju – može smatrati stabilnim nivoom depozita po viđenju. Izabrana statistička metoda za procjenu maksimalnog očekivanog odliva stanja depozita po viđenju na određeni dan u narednim periodima je VaR metoda. Imajući u vidu da je VaR broj koji izražava maksimalni očekivani gubitak za dati vremenski period i za dati nivo pouzdanosti, Banka koristi Value at Risk - VaR (vrijednost pod rizikom) statističku metodu za utvrđivanje maksimalnog očekivanog odliva depozita po viđenju za određene vremenske periode, uz određeni nivo pouzdanosti.

U okviru pozicije depoziti banaka i klijenata oročeni depoziti sa klauzulom o prijevremenom razročenju su definisani u skladu sa metodologijom za utvrđivanje stabilnog nivoa depozita po viđenju i oročenih depozita. Banka stabilnost oročenih depozita sa klauzulom o prijevremenom razročenju utvrđuje na pojedinačnom nivou prateći projektovano ponašanje u narednom periodu, specifičnost i istoriju svakog depozita. Banka oročene depozite sa klauzulom o prijevremenom razročenju dijeli u tri grupe:

- I grupa - pojedinačni depozit se reoročava dva ili više puta; radi se o novom depozitu postojećeg deponenta, i u skladu sa ponašanjem deponenta u prethodnom periodu banka pojedinačni depozit posmatra kao i ostale depozite tog deponenta; povučeni dio depozita nadoknađuje se minimalno za iznos odlivenih sredstava u kratkom roku. Za ovu grupu Banka prati vremensku seriju dnevnih stanja oročenih depozita sa klauzulom o prijevremenom razročenju. Izračunavanjem relativne razlike stanja na kumulativnom nivou u periodu od dvije posljednje godine Banka utvrđuje najveći procentualni dnevni pad i taj procenat pomnožen sa iznosom oročenog depozita predstavlja „nestabilan“ nivo depozita. Preostali iznos oročenog depozita Banka smatra stabilnim.
- II grupa - Ukoliko deponent povlači dio sredstava, ali su ta povlačenja nakon 90 dana od datuma oročenja (reoročenja), tj. visok nivo stabilnosti depozita je do 90 dana, Banka prilikom utvrđivanja stabilnog nivoa depozita isti posmatra kao depozit po viđenju i stabilnost utvrđuje u skladu sa VaR metodom.
- III grupa - Depoziti kod kojih se povučeni iznos ne nadoknađuje i kod kojih je značajna frekvencija povlačenja. Za ovu grupu depozita Banka koristi informacije o planiranim odlivima dobijene od deponentata, koje nastoji da što više približi sopstvenim planovima o prilivima i odlivima depozita kroz intenzivnu komunikaciju sa klijentom.

Likvidnost Banke, kao njena sposobnost da u roku izvršava dospjele obaveze, zavisi sa jedne strane od bilansne strukture, a sa druge strane od usklađenosti tokova priliva i odliva sredstava. Struktura finansijskih sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2016. godine ukazuje na postojanje ročne neusklađenosti preostalog perioda dospijeća sredstava i obaveza od 30 do godinu dana. Banka tokom 2016. godine nije imala problema sa održavanjem likvidnosti. Rukovodstvo Banke vjeruje da negativni kumulativni GAP neće prouzrokovati problem sa održavanjem likvidnosti u narednih godinu dana.

Dalje, u cilju umanjavanja negativnih kumulativnih GAP-ova, rukovodstvo Banke je definisalo i preduzelo skup mjera u 2016. godini, koje između ostalog uključuju: definisanje strategija za naplatu različitih pozicija aktive, odobravanje kvalitetnih plasmana sa kraćim rokovima dospjeća i bez jednokratne otplate, povećanje diverzifikacije depozita i poboljšanje strukture depozita povećanjem učešća oročenih depozita, smanjenje nivoa oročenih depozita sa klauzulom o prijevremenom razročenju, kao i skup aktivnosti koje su se odnosile na učestvovanje u donošenju planova priliva i odliva sredstava kod ključnih deponentata Banke, ponovno ugovaranje značajnih deponentata na duži rok po manjim kamatnim stopama i aneksiranje ročnosti dospelih i pribavljanje novih depozita, u cilju obezbjeđenja njihove stabilnosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.5. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza

	Knjigovodstvena vrijednost		U hiljadama EUR Fer vrijednost	
	2016.	2015.	2016.	2015.
Finansijska sredstva				
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	107.646	76.444	107.646	76.444
Kreditni i potraživanja od banaka	7.089	11.555	7.089	11.555
Kreditni i potraživanja od klijenata	189.945	173.988	189.945	173.988
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	20	212	20	212
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja	12.466	7.897	12.466	7.897
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	5.754	-	5.754	-
Investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	4.506	3.252	4.506	3.252
Ostala finansijska potraživanja	1.253	1.127	1.253	1.127
Finansijske obaveze				
Depoziti banaka	2	1.482	2	1.482
Depoziti klijenata	317.360	267.639	317.360	267.639
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	10.407	7.592	10.407	7.592
Ostale obaveze	7.115	3.557	7.115	3.557
Subordinisani dug	7.944	9.178	7.944	9.178

Pravična vrijednost je vrijednost koja bi se naplatila za prodaju sredstva odnosno platila za izmirenje obaveze u regularnoj transakciji između učesnika na tržištu na dan mjerenja u datim tržišnim okolnostima. Međutim, ne postoje dostupne tržišne cijene za određeni dio finansijskih instrumenata Banke. U uslovima u kojima nema dostupnih tržišnih cijena, pravična vrijednost se procjenjuje primjenom modela diskontovanja novčanih tokova ili drugih modela. Promjene pretpostavki koje leže u osnovi procjena, uključujući diskontne stope i procijenjene novčane tokove, u značajnoj mjeri utiču na procjene. Stoga utvrđene procjene pravične tržišne vrijednosti ne mogu biti ostvarene prilikom aktuelne prodaje finansijskog instrumenta.

4.5.1 Fer vrijednost finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti

Hijerarhija fer vrijednosti finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti

MSFI 13 definiše hijerarhiju tehnika vrednovanja na osnovu toga da li su unosi koje zahtijevaju te tehnike vrednovanja raspoloživi ili ne. Raspoloživi unosi odlikavaju tržišne podatke dobijene iz nezavisnih izvora; unosi koji nisu raspoloživi uključuju tržišne pretpostavke Banke. Ove dvije vrste unosa stvorile su sljedeću hijerarhiju fer vrijednosti:

- Nivo 1 – Kotirane vrijednosti (nekorigovane) na aktivnom tržištu istih sredstava i obaveza. Ovaj nivo uključuje kotirane instrumente kapitala.
- Nivo 2 – Unosi koji ne predstavljaju kotirane vrijednosti uključene u Nivo 1, a koji su raspoloživi i tiču se datog sredstva ili obaveze, bilo direktno (tj. u vidu cijena/vrijednosti) ili indirektno (u vidu zaključaka na osnovu cijena/vrijednosti). Banka ne posjeduje finansijske instrumente vrednovane po fer vrijednosti uključene u nivo 2.
- Nivo 3 – unosi za sredstva i obaveze koji nisu zasnovani na raspoloživim tržišnim podacima. Ovaj nivo uključuje ulaganja u kapital pod tržišnim pretpostavkama Banke (ne postoje raspoloživi podaci). Banka ne posjeduje finansijske instrumente vrednovane po fer vrijednosti uključene u nivo 3.

Ova hijerarhija zahtijeva upotrebu raspoloživih tržišnih podataka kada isti postoje. Prilikom procjene fer vrijednosti, Banka uzima u obzir raspoložive tržišne vrijednosti kad god je to moguće. Na dan 31. decembra 2016. godine tržišne cijene hartija od vrijednosti vrednovanih po fer vrijednosti u portfoliju Banke su bile dostupne.

31. decembar 2016. godine	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	20	-	-	20
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	5.754	-	-	5.754
Ukupna sredstva	5.774	-	-	5.774
31. decembar 2015. godine	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	212	-	-	212
Ukupna sredstva	212	-	-	212

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.5.1 Fer vrijednost finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti (nastavak)

Tehnike vrednovanja i pretpostavke korišćene za vrednovanje finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti

Fer vrijednost hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju je zasnovana na tržišnim cijenama. Ukoliko informacije o tržišnim cijenama nisu raspoložive, koriste se tržišne cijene kotiranih hartija od vrijednosti sa sličnim karakteristikama. Na dan 31. decembra 2016. godine, tržišne cijene hartija od vrijednosti vrednovanih po fer vrijednosti u portfoliju Banke su bile dostupne.

4.5.2 Fer vrijednost finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti

Hijerarhija fer vrijednosti finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti

Procijenjena fer vrijednost finansijskih instrumenata, prema hijerarhiji fer vrijednosti data je u narednoj tabeli:

31. decembar 2016. godine	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno	Knjigovo- dstvena vrijednost
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	-	107.646	-	107.646	107.646
Kredit i potraživanja od banaka	-	-	7.089	7.089	7.089
Kredit i potraživanja od klijenata	-	-	189.945	189.945	189.945
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja	-	12.466	-	12.466	12.466
Investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	-	-	4.506	4.506	4.506
Ostala finansijska potraživanja	-	-	1.253	1.253	1.253
Ukupna sredstva	-	120.112	202.793	322.905	322.905
Depoziti banaka	-	-	2	2	2
Depoziti klijenata	-	-	317.360	317.360	317.360
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	-	-	10.407	10.407	10.407
Ostale obaveze	-	-	7.115	7.115	7.115
Subordinisani dug	-	-	7.944	7.944	7.944
Ukupne obaveze	-	-	342.828	342.828	342.828

31. decembar 2015. godine	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno	Knjigovo- dstvena vrijednost
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	-	76.444	-	76.444	76.444
Kredit i potraživanja od banaka	-	-	11.555	11.555	11.555
Kredit i potraživanja od klijenata	-	-	173.988	173.988	173.988
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja	-	7.897	-	7.897	7.897
Investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	-	-	3.252	3.252	3.252
Ostala finansijska potraživanja	-	-	1.127	1.127	1.127
Ukupna sredstva	-	84.341	189.922	274.263	274.263
Depoziti banaka	-	-	1.482	1.482	1.482
Depoziti klijenata	-	-	267.639	267.639	267.639
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	-	-	7.592	7.592	7.592
Ostale obaveze	-	-	3.557	3.557	3.557
Subordinisani dug	-	-	9.178	9.178	9.178
Ukupne obaveze	-	-	289.448	289.448	289.448

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.5. Fer vrijednost finansijskih instrumenata (nastavak)

4.5.2 Fer vrijednost finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti (nastavak)

Tehnike vrednovanja i pretpostavke korišćene za vrednovanje finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti

Fer vrijednost finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti obračunata je samo za potrebe objelodanjivanja, bez efekata na pozicije bilansa stanja ili bilansa uspjeha. Dodatno, s obzirom na to da nema aktivnog trgovanja ovim instrumentima, određivanje njihove fer vrijednosti zahtijeva korišćenje procjena rukovodstva u značajnoj mjeri.

Fer vrijednost je cijena koja se može primiti za prodaju nekog sredstva ili platiti za prenos neke obaveze u uobičajenoj transakciji na glavnom (ili najpovoljnijem) tržištu na datum odmjerenja pod tekućim tržišnim uslovima bez obzira na to da li je cijena direktno utvrdiva ili procijenjena korišćenjem neke druge tehnike vrednovanja. Međutim, ne postoje dostupne tržišne cijene za određeni dio finansijskih instrumenata Banke, koji su prema tome klasifikovani u nivo 2 i nivo 3 hijerarhije fer vrijednosti. U uslovima u kojima nema dostupnih tržišnih cijena, fer vrijednost se procenjuje primjenom modela diskontovanja novčanih tokova ili drugih modela. Promjene pretpostavki koje leže u osnovi procjena, uključujući diskontne stope i procijenjene novčane tokove, u značajnoj mjeri utiču na procjene. Stoga utvrđene procjene fer tržišne vrijednosti ne mogu biti ostvarene prilikom aktuelne prodaje finansijskog instrumenta.

Prilikom procjene fer vrijednosti finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti i klasifikovani su kao nivo 2 i nivo 3 primijenjene su sljedeće pretpostavke:

Knjigovodstvena vrijednost predstavlja razumnu procjenu fer vrijednosti za sljedeće finansijske instrumente:

- Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka;
- Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeca (odnose se na državne obveznice sa rokom dospijeca do 6 mjeseci i euro obveznica emitovanih od strane Ministarstva finansija Crne Gore);
- Ostale obaveze.

Kredit i potraživanja od banaka

Potraživanja od drugih banaka obuhvataju međubankarske plasmane i pozicije u procesu naplate, vezane za varijabilne kamatne stope. Budući novčani tokovi su diskontovani na sadašnju vrijednost primjenom efektivnih kamatnih stopa. S obzirom na to da su ugovorene varijabilne kamatne stope, promjene u varijabilnim kamatnim stopama se reflektuju u promjenama efektivnih kamatnih stopa, tako da je fer vrijednost plasmana sa varijabilnom kamatnom stopom i prekončnih depozita približno jednaka knjigovodstvenoj vrijednosti ovih finansijskih sredstava iskazanoj na dan bilansa stanja.

Kredit i potraživanja od klijenata

Fer vrijednost je određena primjenom modela diskontovanih novčanih tokova, koji uključuje i pretpostavke izloženosti kreditnom riziku, riziku kamatnih stopa, "PD", "LGD", u mjeri u kojoj je isto primjenljivo. S obzirom na to da je značajan dio kredita klijentima odobren po fiksnim kamatnim stopama, u cilju utvrđivanja fer vrijednosti kredita klijentima sa fiksnom kamatnom stopom iskazanih po amortizovanoj vrijednosti, izvršeno je poređenje kamatnih stopa po kojima su krediti odobravani klijentima sa raspoloživim informacijama o prevladajućim tržišnim kamatnim stopama u bankarskom sektoru Crne Gore, odnosno prosječnim ponderisanim kamatnim stopama po djelatnostima.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.5. Fer vrijednost finansijskih instrumenata (nastavak)

4.5.2 Fer vrijednost finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti (nastavak)

Tehnike vrednovanja i pretpostavke korišćene za vrednovanje finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti (nastavak)

Kredit i potraživanja od klijenata (nastavak)

Prema mišljenju rukovodstva Banke, fer vrijednost kredita klijentima obračunata kao sadašnja vrijednost budućih ponovanih tokova diskontovanih primjenom važećih tržišnih stopa, odnosno prosječnih ponderisanih kamatnih stopa za bankarski sektor, ne odstupa značajno od iskazanih knjigovodstvenih vrijednosti kredita na dan bilansa stanja. Po mišljenju rukovodstva, iznosi u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe finansijskog izvještavanja.

Depoziti i obaveze po kreditima

Za depozite po viđenju, kao i depozite sa preostalim rokom dospijeća kraćim od godinu dana, pretpostavka je da procijenjena fer vrijednost ne odstupa značajno od knjigovodstvenih vrijednosti.

Procijenjena fer vrijednost kamatonosnih depozita sa fiksnom kamatnom stopom i preostalim rokom dospijeća preko godinu dana, bez navedene tržišne cijene bazira se na diskontovanom toku gotovine primjenom važeće kamatne stope na nove obaveze sa sličnim preostalim dospijećem. Prema mišljenju rukovodstva kamatne stope Banke su usklađene sa važećim tržišnim kamatnim stopama, i shodno tome iznosi u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja u datim okolnostima najvjerodostojnije odražava pravičnu vrijednost navedenih finansijskih instrumenata.

4.6. Upravljanje kapitalom

Upravljanje kapitalom ima za cilj:

- usaglašenost sa propisima regulatora;
- zaštitu sposobnosti Banke da održi stalnost poslovanja kako bi bila u mogućnosti da obezbijedi isplate akcionarima i naknade ostalim vlasnicima, i
- obezbjeđenje kapitala za podršku daljeg razvoja Banke.

Rukovodstvo Banke vrši kontrolu adekvatnosti kapitala korišćenjem metodologije i limita propisanih od strane Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG“ br. 60/08, 41/09, 38/11 i 55/12). U skladu sa propisima Banka kvartalno dostavlja izvještaje o stanju i strukturi kapitala Centralnoj banci Crne Gore.

Sopstvena sredstva Banke sastoje se od:

- osnovnog kapitala (uplaćeni akcijski kapital, neraspoređena dobit iz prethodnih godina, dobit tekuće godine, umanjena za gubitak);
- dopunskog kapitala (rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja: zakonske, statutarne i druge rezerve, subordinisani kredit);
- umanjnih za nematerijalna ulaganja, nedostajuće rezerve i direktna ili indirektna ulaganja u drugu banku ili drugu kreditnu ili finansijsku instituciju u iznosu većem od 10% kapitala tih institucija.

Rizična aktiva se sastoji od stavki aktive i kreditnih ekvivalenata vanbilansnih stavki Banke koje su izložene riziku. Kreditni ekvivalenti vanbilansnih stavki aktive predstavljaju iznos koji je rezultat množenja knjigovodstvene vrijednosti vanbilansnih stavki sa propisanim faktorima konverzije. Ukupnu rizikom ponderisanu aktivu čini zbir stavki aktive bilansa i kreditnih ekvivalenata vanbilansnih stavki izloženih riziku (rizična aktiva Banke), klasifikovanih u devet kategorija i pomnoženih sa odgovarajućim propisanim ponderima rizika.

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, Banka je obavezna da održava minimalan koeficijent solvntnosti kapitala od 10%. Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama i propisima Centralne banke Crne Gore. Na dan 31. decembra 2016. godine, koeficijent solventnosti obračunat od strane Banke u statutarim finansijskim iskazima iznosi 12,40%.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

5. PRIHODI I RASHODI KAMATA

a) Prihodi od kamata

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2016.	2015.
<i>Depoziti kod:</i>		
- banaka	7	21
<i>Kreditni:</i>		
- državnim organizacijama	39	9
- preduzećima	6.902	6.311
- preduzetnicima	2	2
- fizičkim licima	5.330	5.564
	<u>12.273</u>	<u>11.886</u>
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelosti	233	31
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	90	-
	<u>323</u>	<u>31</u>
Prihodi od kamata od prodaje potraživanja (faktoring)	321	268
Pravna lica – kartice	30	29
Komisioni poslovi	10	10
Fizička lica – kartice	165	226
Minusi na tekućim računima	357	395
	<u>883</u>	<u>928</u>
Prihodi od kamata prije unwindinga i troškova obezvređenja	13.486	12.866
<i>Unwinding - prihodi u skladu sa MRS 39</i>		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	694	768
- fizička lica	283	201
	<u>977</u>	<u>969</u>
Troškovi obezvređenja po kamatnim potraživanjima	(960)	(927)
	<u>13.503</u>	<u>12.908</u>

b) Rashodi kamata

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2016.	2015.
<i>Depoziti:</i>		
- ostalih depozitnih institucija, finansijskih institucija i privrednih Društva koja se bave finansijskom djelatnošću	90	153
- Vlade Crne Gore, drugih korisnika sredstava iz Budžeta Crne Gore i regulatornih organizacija	119	141
- jedinica lokalne samouprave	99	248
- privrednih društava u privatnom vlasništvu	467	1.281
- privrednih društava u državnom vlasništvu	670	196
- fizičkih lica	3.495	3.582
- ostalih	10	19
	<u>4.950</u>	<u>5.620</u>
<i>Obaveze po kreditima i ostalim pozajmicama:</i>		
- Vlada Crne Gore, drugi korisnici sredstava iz Budžeta Crne Gore i regulatorne agencije	208	99
- Subordinisani dugovi	603	738
	<u>5.761</u>	<u>6.457</u>

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA - OSNOVANA 1901. GODINE

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

6. TROŠKOVI OBEZVREĐENJA I REZERVISANJA

a) Troškovi obezvređenja

					U hiljadama EUR				
					Godina koja se završava				
						31. decembra			
						2016.	2015.		
Trošak obezvređenja									
Kreditni						853	838		
Ostala aktiva						741	(1.701)		
						1.594	863		
	Kreditni	Kamate	Pale	Ostala aktiva	Ostala finansijska	Stečene HOV	Sredstva stečena	Ukupno	
	(Napomena	(Napomena	garancije	(Napomene	potraživanja	(Napomena	po osnovu naplate		
	15.)	15.)		15. i 20.)	(Napomena 20a.)	20b.)	potraživanja		
Stanje na dan 1. januara 2016. godine	12.437	1.208	75	3	1.628	5	-	15.356	
Ispravke vrijednosti i rezervisanja u toku godine	-	964	468	3	-	23	715	2.173	
Otpisi ispravke vrijednosti	(739)	(971)	-	-	-	-	-	(1.710)	
Ukidanje ispravke vrijednosti	(610)	-	-	-	-	-	-	(610)	
Stanje na dan 31. decembra 2016. godine	<u>11.088</u>	<u>1.201</u>	<u>543</u>	<u>6</u>	<u>1.628</u>	<u>28</u>	<u>715</u>	<u>15.209</u>	
Stanje na dan 1. januara 2015. godine	18.207	871	70	2	-	35	-	19.185	
Ispravke vrijednosti i rezervisanja u toku godine	-	927	5	1	1.628	-	-	2.561	
Otpisi ispravke vrijednosti	(3.989)	(1.157)	-	-	-	-	-	(5.146)	
Ukidanje ispravke vrijednosti	(1.812)	-	-	-	-	(30)	-	(1.842)	
Ostalo	31	567	-	-	-	-	-	598	
Stanje na dan 31. decembra 2015. godine	<u>12.437</u>	<u>1.208</u>	<u>75</u>	<u>3</u>	<u>1.628</u>	<u>5</u>	<u>-</u>	<u>15.356</u>	

b) Troškovi rezervisanja

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2016.	2015.
Rezervisanja po osnovu sudskih postupaka	25	-
	25	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

7. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA

a) Prihodi od naknada i provizija

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2016.	2015.
Naknade za usluge platnog prometa	1.301	1.182
Naknade po vanbilansnim poslovima	1.028	880
Naknade po osnovu poslova sa kreditima	443	667
Naknade - devizni poslovi	886	625
Naknade po poslovima sa kreditnim karticama	430	407
Naknade - bankomati	179	165
Vođenje računa	165	162
Naknade - elektronsko bankarstvo	103	95
Druge usluge	440	395
	4.975	4.578

b) Rashodi naknada i provizija

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2016.	2015.
Naknade po osnovu premije za zaštitu depozita	1.427	1.147
Naknade za usluge platnog prometa - Centralna banka	269	270
Naknade za kartično i bankomatsko poslovanje	316	248
Naknade i provizije - First Data	198	200
Naknade za usluge međunarodnog platnog prometa	197	179
Pretplate - elektronsko bankarstvo	191	174
Ostale naknade i provizije	165	109
Naknade za usluge platnog prometa	4	5
	2.767	2.332

8. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2016.	2015.
Troškovi neto zarada i naknada za bolovanja	2.314	2.170
Doprinosi i doprinosi na zarade na teret zaposlenih	1.201	1.207
Doprinosi i prirezi na zarade na teret poslodavca	472	457
Troškovi naknade - zimnica	256	251
Naknade članovima Upravnog odbora	115	103
Naknade Odbora za reviziju	26	26
Ugovor o djelu	145	140
Troškovi otpremnina	6	36
Ostali troškovi zaposlenih	126	115
	4.661	4.505

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

9. OPŠTI I ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembar	
	2016.	2015.
Troškovi zakupa:		
- poslovnog prostora	1.697	1.646
- bankomata	32	30
Troškovi poreza na zakup	94	90
Korišćenje gradskog građevinskog zemljišta	11	10
Troškovi popravke i održavanja osnovnih sredstava	735	530
Troškovi čišćenja poslovnog prostora	123	117
Troškovi obezbjeđenja	450	431
Troškovi osiguranja imovine	120	72
Troškovi električne energije	146	134
Troškovi grejanja	43	43
Troškovi vode	13	11
Troškovi poreza na imovinu	209	198
<i>Troškovi poslovnog prostora i opreme</i>	<u>3.673</u>	<u>3.312</u>
Troškovi kontrola CBCG	180	163
Troškovi članarina udruženjima	27	28
Troškovi intelektualnih, konsultantskih i usluga procjenitelja	256	206
Troškovi advokatskih usluga	133	114
Sudski troškovi	59	56
Troškovi transporta novca	179	240
Ostali troškovi	64	52
<i>Profesionalne provizije i troškovi</i>	<u>898</u>	<u>859</u>
Troškovi telefona	110	124
Komunikacione mreže - Swift i T - com	175	133
Poštarina	18	30
<i>Usluge telekomunikacija i poštarina</i>	<u>303</u>	<u>287</u>
Troškovi reklame i marketinga	118	117
Sponzorstvo	132	71
Potrošni i kancelarijski materijal	255	207
Troškovi goriva	24	29
Troškovi izgubljenih sporova i takse	-	36
Ostalo	129	104
<i>Ostali i razni troškovi</i>	<u>658</u>	<u>564</u>
	<u>5.532</u>	<u>5.022</u>

Ukupni troškovi zakupa Banke na dan 31. decembra 2016. godine iznose EUR 1.823 hiljada (2015. godine: EUR 1.766 hiljada) i najvećim dijelom se odnose na zakup upravne zgrade u Bulevaru Sv. Petra Cetinjskog u Podgorici, kao i na zakup poslovnog prostora u ulici Vuka Karadžića u Podgorici.

10. OSTALI RASHODI

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2016.	2015.
Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja - pravna lica	131	638
Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja - fizička lica	294	68
Porez na imovinu i dodatu vrijednost	46	63
Takse	16	12
Vanredni troškovi	68	423
	<u>555</u>	<u>1.204</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

11. OSTALI PRIHODI

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2016.	2015.
Prihodi od izdavanja poslovnog prostora	263	297
Ostali prihodi iz poslovanja	15	21
Ostali prihodi po osnovu povećanja procijenjene vrijednosti nepokretnosti	-	1.006
Prihodi od naplaćenih potraživanja - interna evidencija	210	139
Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja - naplaćena suspendovana kamata	41	84
	<u>529</u>	<u>1.547</u>
Ostali neposlovni prihodi	42	63
Dobici od prodaje nepokretnosti - stečena imovina	2.265	14
Ostali vanredni prihodi	57	1.755
	<u>2.893</u>	<u>3.379</u>

Banka je u 2016. godini prodala sljedeću stečenu aktivu: Hotel Lipka u Kolašinu, koji je stečen iz osnova problematičnog potraživanja prema Beppler Jacobson u iznosu od EUR 4.738 hiljada za iznos od EUR 5.961 hiljadu, zemljište na Starom Aerodromu stečeno iz osnova potraživanja prema Katel doo i Precorp doo u iznosu od EUR 594 hilj za iznos od EUR 1.634 hiljada, poslovni prostor i opremu stečeni iz osnova potraživanja prema Kevlar d.o.o. u iznosu od EUR 1.254 hiljada za iznos od EUR 1.254 hiljada, stambeni prostor stečen iz osnova potraživanja prema Rajku Bojoviću u iznosu od EUR 60 hiljada za iznos od EUR 62 hiljade.

12. POREZ NA PRIHOD

a) Komponente poreza na prihod

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2016.	2015.
Odloženi poreski prihod/rashod	5	8
Porez na kapitalni dobitak	(204)	(1)
	<u>(199)</u>	<u>7</u>

b) Usaglašavanje iznosa poreza na dobit u bilansu uspjeha i proizvoda rezultata prije oporezivanja i propisane poreske stope

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2016.	2015.
Dobit prije oporezivanja	168	376
Porez po stopi od 9% na oporezivu dobit	(15)	(34)
Porez po stopi od 9% na kapitalne dobitke	(204)	(1)
Poreski efekti rashoda koji se ne priznaju za poreske svrhe	15	19
Iskorišćeni poreski gubici do visine oporezive dobiti	-	15
Odloženi porez priznat u bilansu uspjeha	5	8
	<u>(199)</u>	<u>7</u>
<i>Efektivna poreska stopa</i>	<i>(118%)</i>	<i>1,86%</i>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

13. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD CENTRALNIH BANAKA

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Gotovina u blagajni EUR:	29.380	16.678
Gotovina u blagajni u stranoj valuti:	7.790	9.173
Žiro račun	48.475	33.231
Obavezna rezerva kod Centralne banke Crne Gore	22.001	17.362
	107.646	76.444

Obavezna rezerva Banke sa stanjem na dan 31. decembra 2016. godine predstavlja minimum izdvojenih sredstava u skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore na koju se odnosi „Odluka o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore“ („Sl. list CG“, br. 35/11, 22/12, 61/12, 57/13, 52/14, 07/15, 33/16). U skladu sa navedenim, banke obračunavaju obaveznu rezervu na depozite po viđenju i oročene depozite.

Obaveznu rezervu banke obračunavaju primjenom stope od:

- 9,5% - na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju i depoziti ugovoreni sa ročnošću do jedne godine, odnosno do 365 dana;
- 8,5% - na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko jedne godine, odnosno preko 365 dana.

Na depozite ugovorene sa ročnošću preko 365 dana, koji imaju klauzulu o mogućnosti razročenja tih depozita u roku kraćem od jedne godine, odnosno u roku kraćem od 365 dana, primjenjuje se stopa od 9,5%.

Banka u toku 2016. godine nije koristila obaveznu rezervu za održavanje likvidnosti.

14. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Korespondentni računi kod inostranih banaka	5.909	9.640
Oročeni depoziti kod banaka u inostranstvu	912	880
Oročeni depoziti kod banaka u zemlji	265	1.024
Potraživanja za kamatu na oročena sredstva	3	11
	7.089	11.555

Oročeni depoziti kod banaka u inostranstvu u ukupnom iznosu od EUR 912 hiljada se odnose na položena sredstva na ime obezbjeđenja urednog izvršenja obaveza plaćanja za Master Card kod HSBC Bank UK na neodređeni period, počev od 9. februara 2009. godine, bez kamate.

Oročeni depoziti kod domaćih banaka u ukupnom iznosu od EUR 265 hiljada se odnose na položena sredstva kod NLB Banke AD, Podgorica i odnosi se na položena sredstva na ime depozita za VISA card na neodređeni period počev od 20. januara 2009. godine sa kamatnom stopom od 0,35% godišnje.

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA - OSNOVANA 1901. GODINE

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

15. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA

	31. decembar 2016	U hiljadama EUR 31. decembar 2015
Dospjeli krediti	21.134	20.558
Kratkoročni krediti	69.644	64.189
Dugoročni krediti	80.485	69.854
Kreditne kartice	3.287	3.748
Bruto krediti	174.550	158.349
<i>Minus: Ispravka vrijednosti</i>		
Kreditni pravna lica-individualna ispravka vrijednosti	(4.972)	(5.281)
Kreditni pravna lica-kolektivna ispravka vrijednosti	(1.214)	(1.758)
Kreditni fizička lica-individualna ispravka vrijednosti	(1.726)	(1.613)
Kreditni fizička lica-kolektivna ispravka vrijednosti	(3.126)	(3.785)
Kreditni - Vlada CG i drugi	(50)	-
	(11.088)	(12.437)
Neto krediti	163.462	145.912
Potraživanja banke po neizmirenim garancijama	1.015	242
Ispravka vrijednosti potraživanja banke po neizmirenim garancijama	(543)	(75)
Neto potraživanja banke po neizmirenim garancijama	472	167
Prodana i otkupljena potraživanja (faktoring)	20.424	22.034
Potraživanja za kamate	6.364	6.643
<i>Minus: Ispravka vrijednosti</i>		
Kamata pravna lica - individualna ispravka vrijednosti	(216)	(344)
Kamata pravna lica - kolektivna ispravka vrijednosti	(197)	(158)
Kamata fizička lica - individualna ispravka vrijednosti	(345)	(273)
Kamata fizička lica - kolektivna ispravka vrijednosti	(443)	(434)
Ostala aktiva	(3)	(2)
	(1.204)	(1.211)
Neto potraživanja za kamate	5.160	5.432
Vremenska razgraničenja: krediti	427	443
	189.945	173.988

U toku 2016. godine odobreni realizovani krediti pravnim i fizičkim licima su iznosili EUR 70.8 miliona. Na dan 31. decembra 2016. godine, Banka je imala EUR 15.064 hiljada restrukturiranih kredita (bruto kredita sa pripadajućim kamatama i naknadama) sa ostalim izmijenjenim uslovima kojima se olakšava finansijska pozicija dužnika, EUR 14.948 hiljada restrukturiranih kredita kod kojih je izvršena zamjena postojećeg ili postojećih kredita novim kreditom, EUR 6.929 hiljada restrukturiranih kredita sa produženjem roka otplate za glavnica ili kamatu, EUR 6.757 hiljada restrukturiranih kredita kojima je izvršeno kapitalizovanje kamate po kreditu i EUR 41 hiljadu kredita kojima je smanjena kamatna stopa na odobren kredit.

Kratkoročni krediti privrednim društvima su najvećim dijelom odobravani za obrtna sredstva sa rokom od 3 do 12 mjeseci, dok su dugoročni krediti najčešće odobravani na period 1 do 5 godina i uglavnom se odnose na privredna društva iz oblasti trgovine, građevinarstva i prerađivačke industrije.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

15. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA (nastavak)

Kratkoročni krediti privrednim društvima su najčešće odobravani uz kamatnu stopu od 8,49% do 11,99% na godišnjem nivou, s izuzetkom overdraft kredita koji su uglavnom odobravani sa kamatnom stopom u rasponu 9,49% do 11,50%. Kamatna stopa za dugoročne kredite kretala se u rasponu od 5,50% do 11,49%. Krediti stanovništvu su najvećim dijelom odobravani za refinansiranje obaveza prema Banci i drugim finansijskim institucijama i kao gotovinski nenamjenski krediti, sa godišnjom kamatnom stopom u rasponu od 7,49% do 11% na godišnjem nivou. Krediti stanovništvu (charge i revolving kreditne kartice), odobravani su sa godišnjom kamatnom stopom u rasponu od 14% do 16%. Banka u toku 2016. godine je u manjem iznosu odobravalala dugoročne kredite stanovništvu, koji obuhvataju kredite za stambenu izgradnju, adaptaciju stambenog i poslovnog prostora i ostale namjene, uglavnom kroz projekat 1000+ stanova uz kamatnu stopu od 3,99%.

U toku 2016. godine Banka je u značajnoj mjeri odobravalala penzionerske kredite sa kamatnom stopom 8,25% do 8,99% u zavisnosti od ročnosti kredita.

Geografska koncentracija plasiranih kredita komitentima od strane Banke u kreditnom portfoliju obuhvata najvećim dijelom komitente sa sjedištem na području Crne Gore.

Koncentracija po djelatnostima ukupno bruto plasiranih kredita (samo glavnice istih) komitentima od strane Banke je sljedeća:

	31. decembar 2016.	U hiljadama EUR 31. decembar 2015.
<i>Pravna lica - rezidenti</i>	103.540	84.925
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	1.264	2.577
Vađenje rude i kamena	3.562	3.558
Prerađivačka industrija	15.875	13.123
Snabdijevanje električnom energijom	70	-
Snabdijevanje vodom	811	865
Građevinarstvo	26.616	18.104
Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikla	28.650	28.214
Saobraćaj i skladištenje	3.887	4.630
Usluge pružanja smještaja i ishrane	7.816	3.480
Informisanje i komunikacije	537	627
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	3.601	3.384
Poslovanje nekretninama	601	415
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	1.204	1.321
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	1.286	1.127
Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	6.000	-
Obrazovanje	171	101
Zdravstvo i socijalna zaštita	188	1.801
Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	1.227	1.391
Ostale uslužne djelatnosti	174	207
<i>Fizička lica - rezidenti</i>	70.109	72.137
<i>Nerezidenti</i>	901	1.287
	174.550	158.349

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

15. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA (nastavak)

Otkup potraživanja (faktoring)

	31. decembar 2016	31. decembar 2015
Lunez One, SRO, Republika Češka	5.681	6.948
Zurekon SRO, Republika Češka	4.730	13.435
SFV Czech	4.374	-
Rahika Uno SRO	5.597	-
Opština Bijelo Polje	41	1.651
	20.423	22.034

Banka je na dan 1. oktobra 2012. godine sa Hemstead Invest Limited, Kipar zaključila Ugovor o djelimičnom poravnanju, kojim je regulisano djelimično poravnanje obaveza, koje su bile predmet Ugovora o prodaji potraživanja zaključenih u prethodnom periodu, preuzimanje preostalog dijela portfolija, raskidanje prethodno zaključenih Ugovora o prodaji potraživanja između Banke i Hemstead Invest Limited, Kipar u 2010. i 2011. godini.

Dalje, Banka je na dan 3. oktobra 2012. godine sa Hemstead Invest Limited, Kipar zaključila Ugovor o prodaji potraživanja, koja uključuju dio portfolija potraživanja preuzetih od Hemstead Invest Limited, Kipar, u kome definisana prodajna vrijednost iznosi EUR 13.470 hiljada, što je jednako neto knjigovodstvenoj vrijednosti potraživanja u knjigama Banke na dan 31. oktobra 2012. godine.

Banka je informisana da je Hemstead Invest Limited, Kipar u 2013. godini ustupio Zurekon s.r.o. Prag, Republika Češka potraživanja, koja su predmet gore pomenutog Ugovora o prodaji potraživanja, zaključenog između Banke i Hemstead Invest Limited, Kipar u oktobru 2012. godine.

Banka je na dan 15. novembra 2012. godine sa Lunez One SRO, Češka Republika – odnosno SPV-jem renomiranog investicionog fonda Slavia Capital Group, Bratislava, zaključila Ugovor o prodaji potraživanja. Prodajna vrijednost ovih potraživanja iznosi EUR 7.778 hiljada, što je jednako neto knjigovodstvenoj vrijednosti potraživanja u knjigama Banke na dan 31. oktobra 2012. godine.

Banka je u 2016. godini zaključila Ugovore o ustupanju kreditnih potraživanja uz naknadu između: "Zurekon SRO" (ustupilac) i "RAHIKA UNO SRO." (prijemnik), "Zurekon SRO" (ustupilac) i "SFV Czech SRO." (prijemnik) i - "Lunez One SRO" (ustupilac) i "RAHIKA UNO SRO" (prijemnik).

U 2014. godini Banka je sklopila Ugovor o otkupu potraživanja sa Opštinom Bijelo Polje. Predmet Ugovora je otkup potraživanja Opštine Bijelo Polje prema Ministarstvu finansija na osnovu raspodjele sredstava iz Egalizacionog fonda u iznosu od EUR 1.000 hiljada.

U 2015. godini Banka je sklopila Ugovor o otkupu potraživanja sa Opštinom Bijelo Polje. Opština Bijelo Polje ustupila je Banci buduće potraživanje prema Ministarstvu finansija Crne Gore, po osnovu raspodjele sredstava Egalizacionog fonda u iznosu od EUR 1.600 hiljada, sa pripadajućom kamatom po stopi od 7,75 %.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

16. a) HARTIJE OD VRIJEDNOSTI KOJE SE DRŽE DO DOSPIJEĆA

Na dan 31. decembra 2016. godine stanje hartija od vrijednosti koje se drže do dospijeća iznosi EUR 12.466 hiljada (2015: EUR 7.897 hiljada) i odnose se na kupovinu državnih zapisa sa rokom dospijeća od 182 dana, koje je emitovalo Ministarstvo finansija Crne Gore. U skladu sa Odlukom o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne Banke Crne Gore („Sl. list CG”, 35/11, 22/12, 61/12, 57/13, 52/14 i 07/15), Banka može 35% kamatonosnog dijela obavezene rezerve držati u obliku državnih zapisa.

Banka u skladu sa Odlukom o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne Banke Crne Gore Sl. list Crne Gore”, br. 073/15,033/16 i 015/17) iznos obavezne rezerve izdvojen u obliku državnih zapisa na dan 31. decembar 2016. godine EUR 7.334 hiljada može nastaviti da drži kao dio obavezne rezerve do dana njihovog dospijeća, ali ne duže od 31. marta 2017. godine.

b) FINANSIJSKA SREDSTVA KOJA SE DRŽE ZA TRGOVANJE

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Željezara Nikšić Holding Kompanija - u stečaju AD, Nikšić	-	25
TP Izbor u stečaju AD, Bar	-	75
Solana "Bajo Sekulić" AD, Ulcinj	-	37
Rudnik uglja AD, Pljevlja	-	4
Jugopetrol AD, Podgorica	-	6
Kombinat aluminijuma u stečaju, AD Podgorica	-	139
Lovćen osiguranje AD, Podgorica	-	236
Swiss osiguranje AD, Podgorica	-	3
Montenegro berza AD, Podgorica	-	35
CG broker-diler, AD Podgorica	-	36
Koni konfekcija u stečaju AD, Nikšić	-	1
Zatvoreni investicioni fond "HLT fond" AD, Podgorica	-	56
Zatvoreni investicioni fond "Eurofond", Podgorica	-	155
Zatvoreni investicioni fond "Atlas mont" AD, Podgorica	-	27
Zatvoreni investicioni fond "Moneta" AD, Podgorica	-	30
Zatvoreni investicioni fond "Trend" AD, Podgorica	-	98
Tržište novca Beograd	-	2
Ukupno po kupovini	-	965
Svođenje na tržišnu vrijednost	-	(775)
Ukupna fer vrijednost	-	190
Otvoreni investicioni fond HLT	3	3
Otvoreni investicioni fond Atlasmont	12	12
Otvoreni investicioni fond Moneta	7	7
	22	22
Svođenje na tržišnu vrijednost	(2)	-
Ukupna fer vrijednost	20	22
	20	212

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA - OSNOVANA 1901. GODINE

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

16 c) INVESTICIONE HARTIJE OD VRIJEDNOSTI RASPOLOŽIVE ZA PRODAJU

	31. decembar 2016.	U hiljadama EUR 31. decembar 2015.
Željezara Nikšić Holding Kompanija-u stečaju AD, Nikšić	25	-
TP Izbor u stečaju AD, Bar	75	-
Solana "Bajo Sekulić" AD, Ulcinj	37	-
Jugopetrol AD, Podgorica	6	-
Kombinat aluminijuma u stečaju, AD Podgorica	139	-
Lovćen osiguranje AD, Podgorica	236	-
Swiss osiguranje AD, Podgorica	3	-
Montenegro berza AD, Podgorica	35	-
CG broker-diler AD, Podgorica	36	-
Koni konfekcija u stečaju AD, Nikšić	1	-
Zatvoreni investicioni fond "HLT fond" AD, Podgorica	56	-
Zatvoreni investicioni fond "Eurofond", Podgorica	155	-
Zatvoreni investicioni fond "Atlas mont" AD, Podgorica	27	-
Zatvoreni investicioni fond "Moneta" AD, Podgorica	30	-
Zatvoreni investicioni fond "Trend" AD, Podgorica	98	-
Ukupno po kupovini	959	-
Svođenje na tržišnu vrijednost	(783)	-
Ukupna fer vrijednost	176	-
Euro-obveznice Ministarstva finansija Vlade Crne Gore	1.500	-
Državne obveznice Ministarstva finansija Vlade Crne Gore	4.000	-
	5.500	-
Evidentna kamata	90	-
Neamortizovani eskont	(12)	-
	5.754	-

Tokom 2016. godine, Banka je izvršila kupovinu Euro-obveznica Ministarstva finansija Vlade Crne Gore u vrijednosti EUR 1.500 hiljada, odnosno 1.500.000 obveznica nominalne vrijednosti EUR 1 po obveznici, i dugoročnih državnih obveznica serije GB1 – 2016, u vrijednosti EUR 4.000 hiljada, odnosno 400 obveznica nominalne vrijednosti EUR 10 hiljada po obveznici.

	Tekući iznos	Godišnja kamatna stopa	Datum dospjeća
Euro obveznice Ministarstva finansija Vlade Crne Gore	1.500	5,750%	10. mart. 2021. godine
Državne obveznice Ministarstva finansija Vlade Crne Gore	4.000	4%	15. novembar. 2020. godine
	5.500		

d) INVESTICIJE U PRIDRUŽENA PREDUZEĆA I ZAJEDNIČKE PODUHVA TE PO METODI KAPITALA

	31. decembar 2016.	U hiljadama EUR 31. decembar 2015.
- First Assets Management, Podgorica	2.348	2.348
- Montenegro investments credit DOO, Podgorica	904	904
- New First Assets Management, Podgorica	1.254	-
	4.506	3.252

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

16. d) INVESTICIJE U PRIDRUŽENA PREDUZEĆA I ZAJEDNIČKE PODUHVAATE PO METODI KAPITALA (nastavak)

Na dan 31. decembra 2016. godine, učešće Banke u Montenegro investment credit DOO, Podgorica iznosi EUR 904 hiljada. Ugovorom o prenosu osnivačkog udjela zaključenog 29. juna 2007. godine, sa Montenegro Investment holding d.o.o. Podgorica prenosi se cjelokupan osnivački ulog Montenegro Investment holding DOO Podgorica, odnosno 99,83% kapitala na Banku. Na osnovu Odluke Odbora Direktora Banke broj 04/2032.11 od 28. marta 2012. godine, Banka je kupila udio od 0,17% od drugog osnivača MFI Montenegro Investments Credit DOO, Podgorica i time postala 100% vlasnik kapitala pomenutog Društva.

Na bazi Odluke Odbora Direktora Banke od 4. avgusta 2011. godine, Banka je osnovala društvo sa ograničenom odgovornošću First Assets Management Podgorica ("FAM d.o.o. Podgorica") na neodređeno vrijeme, kao jednočlano društvo čija je osnovna djelatnost kupovina i prodaja vlastitih nekretnina, uplatom osnivačkog uloga u iznosu od EUR 100 hiljada u novcu. Privredni sud u Podgorici – Centralni registar je izdao Rješenje o osnivanju FAM d.o.o. Podgorica dana 12. avgusta 2011. godine. Na osnovu Odluke Odbora Direktora Banke od 31. decembra 2012. godine, Banka je povećala ulog u Društvo unošenjem nenovčanog uloga koji se odnosi na nepokretnosti prenijete sa stečene aktive u iznosu od EUR 2.248 hiljada. Na dan 31. decembra 2016. godine, Banka u kapitalu FAM d.o.o. Podgorica učestvuje sa 100%.

Na bazi Odluke Odbora Direktora Banke od 8. decembra 2016. godine, Banka je osnovala društvo sa ograničenom odgovornošću New First Assets Management Podgorica ("New FAM d.o.o. Podgorica") na neodređeno vrijeme, kao jednočlano društvo čija je osnovna djelatnost kupovina i prodaja vlastitih nekretnina, unosom nenovčanog osnivačkog uloga procijenjene vrijednosti EUR 1.254 hiljada. Privredni sud u Podgorici – Centralni registar je izdao Rješenje o osnivanju New FAM d.o.o. Podgorica dana 13. decembra 2016. godine. Na osnovu Odluke Odbora Direktora Banke od 8. decembra 2016. godine, Banka je odobrila i prodaju udjela u jednočlanom društvu New FAM d.o.o. Podgorica po cijeni koja odgovara procijenjenoj vrijednosti nenovčanog uloga. Na dan 31. decembra 2016. godine, Banka u kapitalu društva New FAM DOO Podgorica učestvuje sa 100%. Kako je navedeno u napomeni 34. Banka je u 2017. godini u skladu sa Ugovorom o kupoprodaji osnivačkog uloga danom isplate ugovorene cijene istupila iz društva New FAM d.o.o. Podgorica.

17. SREDSTVA NAMIJENJENA PRODAJI

	31. decembar 2016.	U hiljadama EUR 31. decembar 2015.
Sredstva namijenjena prodaji	<u>38</u>	<u>4.796</u>

Struktura sredstava namijenjenih prodaji prikazana je u sljedećoj tabeli:

	31. decembar 2016.	U hiljadama EUR 31. decembar 2015.
Nepokretnosti	38	1.643
Vazduhoplov	-	3.124
Hartije od vrijednosti	-	29
Ukupno:	<u>38</u>	<u>4.796</u>

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA - OSNOVANA 1901. GODINE

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

18. NEKRETNINE I OPREMA

	U hiljadama EUR			
	Zemljište	Građevinsk i objekti	Oprema i ostala osnovna sredstva	Ukupno
<i>Nabavna vrijednost</i>				
Stanje na dan 1. januara 2015. godine	148	1.409	7.849	9.406
Nove nabavke tokom godine	-	-	262	262
Otuđenja i rashodovanja	-	-	(9)	(9)
Stanje na dan 31. decembra 2015. godine	<u>148</u>	<u>1.409</u>	<u>8.102</u>	<u>9.659</u>
Stanje na dan 1. januara 2016. godine	148	1.409	8.102	9.659
Nove nabavke tokom godine	-	-	90	90
Otuđenja i rashodovanja	-	-	(88)	(88)
Stanje na dan 31. decembra 2016. godine	<u>148</u>	<u>1.409</u>	<u>8.104</u>	<u>9.661</u>
<i>Ispravka vrijednosti</i>				
Stanje na dan 1. januara 2015. godine	-	801	7.058	7.859
Amortizacija	-	28	393	421
Otuđenja i rashodovanja	-	-	(11)	(11)
Stanje na dan 31. decembra 2015. godine	<u>-</u>	<u>829</u>	<u>7.440</u>	<u>8.269</u>
Stanje na dan 1. januara 2016. godine	-	829	7.440	8.269
Amortizacija	-	28	294	322
Otuđenja i rashodovanja	-	-	(50)	(50)
Stanje na dan 31. decembra 2016. godine	<u>-</u>	<u>857</u>	<u>7.684</u>	<u>8.541</u>
Neotpisana vrijednost na dan:				
- 31. decembra 2016. godine	<u>148</u>	<u>552</u>	<u>420</u>	<u>1.120</u>
- 31. decembra 2015. godine	<u>148</u>	<u>580</u>	<u>662</u>	<u>1.390</u>

Na dan 31. decembra 2016. godine, Banka ima vlasništvo nad svim nekretninama, postrojenjima i opremi i ne postoje restrikcije niti bilo kakva opterećenja u korišćenju.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

19. NEMATERIJALNA SREDSTVA

Promjene na nematerijalnim sredstvima u toku 2016. godine prikazane su u sljedećoj tabeli:

	U hiljadama EUR
	Softveri i licence
<i>Nabavna vrijednost</i>	
Stanje na dan 1. januara 2015. godine	1.136
Povećanja	57
Stanje na dan 31. decembra 2015. godine	<u>1.193</u>
Stanje na početku godine	1.193
Povećanja	44
Stanje na dan 31. decembra 2016. godine	<u>1.237</u>
<i>Ispravka vrijednosti</i>	
Stanje na dan 1. januara 2015. godine	993
Amortizacija	74
Stanje na dan 31. decembra 2015. godine	<u>1.067</u>
Stanje na početku godine	1.067
Amortizacija	77
Stanje na dan 31. decembra 2016. godine	<u>1.144</u>
Neotpisana vrijednost na dan:	
- 31. decembra 2016. godine	<u>93</u>
- 31. decembra 2015. godine	<u>126</u>

Na dan 31. decembra 2016. godine, Banka ima vlasništvo nad nematerijalnim sredstvima i ne postoje restrikcije niti bilo kakva opterećenja u korišćenju.

20. a) OSTALA FINANSIJSKA POTRAŽIVANJA

	U hiljadama EUR	
	31. decembar	31. decembar
	2016.	2015.
Finansijska potraživanja (Property Investment)	2.189	2.189
<i>Ispravka vrijednosti (Property Investment)</i>	<u>(1.629)</u>	<u>(1.629)</u>
Finansijska potraživanja - neto	560	560
Potraživanja od kupaca	214	161
Potraživanja od zaposlenih	67	54
Ostalo	412	352
	<u>1.253</u>	<u>1.127</u>

b) OSTALA POSLOVNA POTRAŽIVANJA

	U hiljadama EUR	
	31. decembar	31. decembar
	2016.	2015
Stečena aktiva - nekretnine	42.717	40.535
Stečena aktiva - avion	3.124	-
Stečena aktiva - trafostanice	283	283
Stečena aktiva - akcije	156	127
Ostala poslovna potraživanja	61	63
Unaprijed plaćeni troškovi	372	401
	46.713	41.409
Ispravka vrijednosti stečene aktive		
- nekretnine	(715)	-
- akcije	(28)	(4)
Ispravka vrijednosti - ostalo	(3)	-
	<u>(746)</u>	<u>(4)</u>
Ostala poslovna potraživanja - neto	<u>45.967</u>	<u>41.405</u>

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA - OSNOVANA 1901. GODINE

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

21. DEPOZITI BANAKA

	31. decembar 2016.	U hiljadama EUR 31. decembar 2015.
Depoziti po viđenju		
Banke u državnom vlasništvu, rezidenti – nekamatonosni	2	(18)
Banke u privatnom vlasništvu, rezidenti – kamatonosni	-	1.500
	<u>2</u>	<u>1.482</u>

22. DEPOZITI KLIJENATA

	31. decembar 2016.	U hiljadama EUR 31. decembar 2015.
Depoziti po viđenju		
Društva koja se bave posredovanjem na tržištu kapitala, rezidenti	-	91
Ostale depozitne institucije u privatnom vlasništvu, rezidenti	-	134
Ostale institucije koje se bave finansijskom aktivnošću	679	-
Privredna društva u državnom vlasništvu, rezidenti	9.428	5.302
Javne službe jedinica lokalne samouprave	2.704	3.569
Privredna društva u privatnom vlasništvu, rezidenti	61.545	24.392
Preduzetnici - nekamatonosni	311	272
Privredna društva, nerezidenti	2.676	1.558
Fizička lica, rezidenti	37.578	27.499
Fizička lica, nerezidenti	10.997	7.133
Nevladine i druge neprofitne organizacije, rezidenti	1.408	2.231
Elektroprivreda Crne Gore AD, Nikšić	14.868	2.595
Vlada Crne Gore	11.207	18.697
Jedinice lokalne samouprave	6.328	6.358
Drugi korisnici sredstava iz Budžeta Crne Gore	1.054	1.148
Ostali - nekamatonosni	4	2.104
Regulatorne agencije, rezidenti	1.359	702
Investiciono - razvojni fond Crne Gore	28	90
Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore	2.434	534
Fond penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore	49	85
Društva za osiguranje/reosiguranje u privatnom vlasništvu, rezidenti	307	374
	<u>164.964</u>	<u>104.868</u>
Kratkoročni depoziti		
Vlada Crne Gore	1.309	-
Privredna društva u državnom vlasništvu, rezidenti	8.865	8.352
Javne službe jedinica lokalne samouprave	420	2.404
Privredna društva u privatnom vlasništvu, rezidenti	2.555	5.337
Privredna društva, nerezidenti	50	50
Fizička lica, rezidenti	39.694	42.479
Fizička lica, nerezidenti	9.225	10.072
Nevladine i druge neprofitne organizacije, rezidenti	36	69
Elektroprivreda Crne Gore AD, Nikšić	29.000	3.500
Ostali	1	100
Jedinice lokalne samouprave	2.700	5.022
Drugi korisnici sredstava iz Budžeta Crne Gore	-	226
Regulatorne agencije, rezidenti	2.150	3.550
Investiciono-razvojni fond Crne Gore	2.500	1.500
Društva za osiguranje/reosiguranje u privatnom vlasništvu, rezidenti	1.103	1.105
	<u>99.608</u>	<u>83.766</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

22. DEPOZITI KLIJENATA (nastavak)

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Dugoročni depoziti		
Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore	53	-
Vlada Crne Gore	95	-
Društva koja se bave posredovanjem na tržištu kapitala, rezidenti	60	60
Privredna društva u državnom vlasništvu, rezidenti	178	188
Privredna društva u privatnom vlasništvu, rezidenti	14.153	10.871
Javne službe jedinica lokalne samouprave	-	148
Privredna društva, nerezidenti	702	702
Fizička lica, rezidenti	18.365	19.363
Fizička lica, nerezidenti	15.300	14.827
Nevladine i druge neprofitne organizacije, rezidenti	161	158
Elektroprivreda Crne Gore AD, Nikšić	5	29.000
Jedinice lokalne samouprave	1.000	1.000
Društva za osiguranje/reosiguranje u privatnom vlasništvu, rezidenti	553	654
Ostali	-	2
	50.625	76.973
Ukupni depoziti	315.197	265.607
<i>Fakturisana kamata: depoziti</i>	2.163	2.032
	317.360	267.639

Depoziti po viđenju u EUR stanovništva su deponovani po kamatnoj stopi od 0,02% na godišnjem nivou, dok su depoziti po viđenju u stranoj valuti stanovništva deponovani na beskamatnim računima. Na depozite po viđenju preduzeća u EUR kamatna stopa se kretala u rasponu od 0,02% do 0,03% godišnje u zavisnosti od prosječnog stanja na računu. Depoziti po viđenju u stranoj valuti preduzeća su deponovani na beskamatnim računima.

Kratkoročni depoziti stanovništva u EUR bez namjene su deponovani po kamatnim stopama u rasponu od 0,05% do 2,30% na godišnjem nivou, u zavisnosti od perioda oročavanja i iznosa koji se oročava. Dugoročni depoziti stanovništva u EUR bez namjene su deponovani po kamatnim stopama u rasponu od 2,35% do 3,10% na godišnjem nivou, u zavisnosti od perioda oročavanja i iznosa koji se oročava. Za oročene iznose na rok duži od 36 mjeseci ili iznos preko EUR 100 hiljada, kamatna stopa može biti ugovorena za svaki konkretni slučaj.

Kratkoročni depoziti stanovništva u stranoj valuti bez namjene su deponovani po kamatnim stopama u rasponu od 0,01% do 0,15% na godišnjem nivou, u zavisnosti od perioda oročavanja. Dugoročni depoziti stanovništva u u stranoj valuti bez namjene su deponovani po kamatnoj stopi od 0,25% na godišnjem nivou.

Kratkoročni depoziti preduzeća u EUR bez namjene su deponovani po kamatnim stopama u rasponu od 0,05% do 2,10% na godišnjem nivou, u zavisnosti od perioda oročavanja i iznosa koji se oročava. Dugoročni depoziti preduzeća u EUR bez namjene su deponovani po kamatnim stopama u rasponu od 2,15% do 2,70% na godišnjem nivou, u zavisnosti od perioda oročavanja i iznosa koji se oročava. Za oročene iznose na rok duži od 36 mjeseci ili iznos preko EUR 100 hiljada, kamatna stopa može biti ugovorena za svaki konkretni slučaj.

Kratkoročni depoziti preduzeća u stranoj valuti su deponovani po kamatnim stopama u rasponu od 0,05 % do 0,30% na godišnjem nivou, u zavisnosti od perioda oročavanja. Dugoročni depoziti preduzeća u stranoj valuti su deponovani po kamatnoj stopi od 0,20% na godišnjem nivou.

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA - OSNOVANA 1901. GODINE

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

23. POZAJMLJENA SREDSTVA OD OSTALIH KLIJENATA

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Namjenski krediti od Vladinih agencija:		
- Investiciono - razvojni fond Crne Gore	9.476	7.480
- Vlada Crne Gore	400	-
	<u>9.876</u>	<u>7.480</u>
Vremenska razgraničenja: krediti	531	112
	<u>10.407</u>	<u>7.592</u>

Pozajmljena sredstva od Investiciono razvojnog fonda Crne Gore su u toku 2016. godine primljena po kamatnoj stopi u rasponu od 1,50% do 2,00% na godišnjem nivou sa rokom dospjeća od 36 do 120 mjeseci i grejs periodom od 0 do 12 mjeseci.

Pozajmljena sredstva od Vlade Crne Gore, odnose se na sredstva primljena u skladu sa ugovorom o saradnji na sprovođenju projekta 1.000+ stanova. Banka je primila sredstva po kamatnoj stopi 0,75% na godišnjem nivou sa rokom dospjeća od 240 mjeseci i grejs periodom od 3 godine.

24. SUBORDINISANI DUG

	Datum dospjeća	Kamatna stopa na godišnjem nivou	U hiljadama EUR	
			31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Elektroprivreda Crne Gore AD, Nikšić	01.april 2024. godine	7,5%	6.000	6.000
Bemax d.o.o. Podgorica	20. april 2019. godine	8%	1.100	1.100
Kolarević Mehmed	28. januar 2016. godine		-	600
Nicović Đorđe	18.april 2020. godine	8,5%	720	720
Blažo Radomir Zec	28.januar 2016. godine		-	600
			<u>7.820</u>	<u>9.020</u>
<i>Fakturisana kamata</i>			124	158
			<u>7.944</u>	<u>9.178</u>

Dana 31. marta 2010. godine, Banka je zaključila Ugovor o subordinisanom dugu sa Elektroprivredom Crne Gore AD, Nikšić u iznosu od EUR 10.000 hiljada sa rokom dospjeća od 5 godina i kamatnom stopom od 10% godišnje. Kredit se vraća u cjelosti na dan dospjeća. U slučaju neblagovremene isplate kamate, kamatna stopa će iznositi 15% godišnje. Dana 19. aprila 2011. godine potpisan je Aneks Ugovora kojim se utvrđuje prijevremena isplata od EUR 3.000 hiljada pretvaranjem u akcije Banke.

U maju 2012. godine, Banka je sa Elektroprivredom potpisala Aneks II Ugovora o subordinisanom dugu od 31. marta 2010. godine, kojim je definisano da se dio subordinisanog duga u iznosu od EUR 1.000 hiljada, uz saglasnost Centralne Banke Crne Gore, isplati zajmodavcu prije roka dospjeća, a da se za preostali iznos subordinisanog duga nakon izvršene isplate u iznosu od EUR 6.000 hiljada prolongira rok dospjeća do kraja februara 2018. godine, uz ugovorenu godišnju kamatnu stopu od 8,5%.

Banka je u 2016. godini zaključila Anex Ugovora o subordinisanom dugu sa Elektroprivredom Crne Gore AD, Nikšić na rok dospjeća 01. april 2024. godine.

Banka je u decembru 2010. godine zaključila Ugovore o subordinisanom dugu sa fizičkim licima u ukupnom iznosu od EUR 3.020 hiljada sa rokom dospjeća od 5 godina i kamatnom stopom u rasponu od 8% do 8,5% godišnje. Krediti se vraćaju u cjelosti na dan dospjeća.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

24. SUBORDINISANI DUG (nastavak)

Dana 15. aprila 2011. godine potpisani su Aneksi Ugovora kojim se utvrđuje prijevremena isplata ukupnog duga pretvaranjem u akcije Banke, odnosno kupovinom 8.605 običnih akcija primarne emisije po cijeni od EUR 127,82 (EUR 1.100 hiljada).

Dana 30. decembra 2011. godine i 20. januara 2012. godine, Banka je sa Bemax d.o.o. Podgorica zaključila Ugovore o subordinisanom dugu u iznosu od EUR 800 hiljada, odnosno EUR 1.000 hiljada, sa rokom dospijeca od 64 mjeseca i kamatnom stopom od 8% godišnje.

Banka je 30. juna 2013. godine smanjila obaveze prema firmi Bemax d.o.o. po osnovu subordinisanog duga za EUR 700 hiljada. Dalje, Banka je nakon dobijenog odobrenja CBCG, zaključila sa Bemaxom Aneks Ugovora o subordinisanom dugu, na bazi kojeg ukupan iznos duga od EUR 1.100 hiljada dospijeva 20. aprila 2019. godine.

Banka je u 2014. godini zaključila Aneks Ugovora o subordinisanom dugu sa Elektroprivredom Crne Gore AD, Nikšić na rok dospijeca 31. mart 2020. godine i Ugovor o subordinisanom dugu sa Nicović Đorđijem na rok dospijeca 18. april 2020. godine.

Banka je u 2016. godini smanjila obezvu po osnovu subordinisanog duga isplatom od EUR 600 hiljada fizičkom licu Kolarević Mehmedu i isplatom u iznosu od EUR 600 hiljada fizičkom licu Zec Radomiru.

U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala („Sl.list CG“ br. 38/11 i 55/12), subordinisani krediti se uključuju u dopunski kapital prilikom obračuna koeficijenta solventnosti.

25. REZERVE

	U hiljadama EUR		
	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.	
Rezervisanja za potencijalne gubitke po osnovu:			
- MRS 19 - otpremnine	190	202	
- sudski sporovi	110	85	
	300	287	
	Rezervisanja za otpremnine	Rezerve za sudske sporove	Ukupno
Stanje na početku godine	202	85	287
Izdvajanje ispravke vrijednosti u toku godine	4	25	29
Isplata jubilarnih nagrada	(16)	-	(16)
	190	110	300

26. OSTALE OBAVEZE

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Obaveze prema dobavljačima	389	455
Obaveze po osnovu poreza	829	634
<i>Obaveze po osnovu primljenih avansa:</i>		
- avansi po osnovu uplate kredita	4.510	992
- avansi po osnovu uplate kartica	487	517
- avans Vlade CG po osnovu subvencionisane kamate	261	314
- ostale obaveze po osnovu primljenih avansa	5	8
Obaveze prema zaposlenima	159	37
Privremeni i prelazni računi	(45)	81
Obaveze po komisionim poslovima	129	114
Obaveze po osnovu isplate dividendi	363	369
Ostale obaveze	28	36
	7.115	3.557

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA - OSNOVANA 1901. GODINE

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

27. KAPITAL

Akcijski kapital Banke na dan 31. decembra 2016. godine sastoji se od 410.168 običnih akcija (31. decembra 2015. godine: 410.168 akcija), pojedinačne nominalne vrijednosti od EUR 127,82 (31. decembra 2015. godine: EUR 127,82).

Banka na dan 31. decembra 2016. godine ima ukupno 283 akcionara (2015. godine: 282 akcionara).

Naziv akcionara	2016				2015			
	U hiljadama EUR				U hiljadama EUR			
	Broj akcija	Obične	Prioritetne	% učešća	Broj akcija	Obične	Prioritetne	% učešća
Đukanović Aco	170.073	21.739	-	41,5%	170.073	21.739	-	39,2%
Elektroprivreda Crne Gore AD, Nikšić	81.035	10.358	3.000	19,6%	81.035	10.358	3.000	24,1%
HB - zbirni kastodi račun 1	18.387	2.350	-	4,5%	18.649	2.384	-	4,3%
PBCG - zbirni kastodi račun 1	14.305	1.828	-	3,5%	14.010	1.791	-	3,2%
CKB - zbirni kastodi račun 1	12.695	1.623	-	3,1%	12.695	1.623	-	2,9%
Lovćen osiguranje AD, Podgorica	9.508	1.215	-	2,3%	9.508	1.215	-	2,2%
P&G Agency	7.821	1.000	-	1,9%	7.821	1.000	-	1,8%
Ivanović Miodrag	7.041	900	-	1,6%	7.041	900	-	1,6%
Stadion	5.794	741	-	1,3%	5.794	741	-	1,3%
Ćupić Branko	5.042	644	-	1,2%	5.042	644	-	1,2%
Moninvest	4.675	598	-	1,1%	4.675	598	-	1,1%
HP "Fjord" AD, Kotor	3.952	505	-	0,9%	3.952	505	-	0,9%
Petričević Jelica	3.919	501	-	0,9%	3.919	501	-	0,9%
Otvoreni investicioni fond "Trend"- u postupku transformacije	3.277	419	-	0,8%	3.277	419	-	0,8%
Tabacco shop	2.998	383	-	0,7%	2.998	383	-	0,7%
Ostojić Željko	2.893	370	-	0,7%	2.893	370	-	0,7%
"MEGATREND CO" sa p.o. Preduz. za intel. usluge	2.806	359	-	0,6%	2.806	359	-	0,6%
COMERSA d.o.o.	2.749	351	-	0,6%	2.749	351	-	0,6%
Žugić Vojin	2.640	337	-	0,6%	2.640	337	-	0,6%
Rudnici boksita u stečaju AD, Nikšić	2.621	335	-	0,6%	2.621	335	-	0,6%
Lalić Zoran	2.547	326	-	0,6%	2.547	326	-	0,6%
Ostali	43.390	5.546	-	10,6%	43.423	6.548	-	10,10%
	410.168	52.428	3.000	100%	410.168	52.428	3.000	100%

Sopstvena sredstva

Prema Zakonu o bankama („Sl.list CG“ 17/08, 44/10 i 40/11) iznos osnivačkog kapitala ne može biti manji od EUR 5.000 hiljada. Kako je propisano Odlukom o adekvatnosti kapitala („Sl. list CG“, 38/11 i 55/12) Banka je dužna da utvrđuje adekvatnost kapitala na bazi sopstvenih sredstava, kao apsolutnog i koeficijenta solventnosti, kao relativnog pokazatelja. Sopstvena sredstva Banke predstavljaju zbir uplaćenog akcionarskog kapitala i drugih osnovnih i dopunskih elementa sopstvenih sredstava, umanjenog za odbitne stavke.

Iznos sopstvenih sredstava mora uvijek biti na nivou koji je jednak ili veći od:

- iznosa minimalnog novčanog dijela osnivačkog kapitala;
- ukupnog iznosa potrebnog kapitala za sve rizike. Ukupan iznos potrebnog kapitala Banke predstavlja zbir:

- potrebnog kapitala za kreditni rizik, tržišne rizike i operativni rizik, izračunatog primjenom adekvatnih metodologija,
- potrebnog kapitala za rizik zemlje, izračunatog u skladu sa propisom Centralne banke Crne Gore kojim se propisuje metodologija za izračunavanje potrebnog kapitala za rizik zemlje;
- potrebnog kapitala za ostale rizike, izračunatog primjenom izabраниh metodologija.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

27. KAPITAL (nastavak)

Sopstvena sredstva na dan 31. decembra 2016. godine iznose EUR 27.590 hiljada (31. decembra 2015. godine: EUR 24.190 hiljada).

Koeficijent solventnosti Banke

Na osnovu odredbi Odluke o adekvatnosti kapitala banaka („Sl. list CG“, br. 38/11 i 55/12) Banka je izvršila izračunavanje potrebnog kapitala za rizike kojima je izložena tokom poslovanja, kao i koeficijenta solventnosti.

Koeficijent solventnosti predstavlja procentualni odnos sopstvenih sredstava Banke prema zbiru:

- ukupnog iznosa rizikom ponderisane aktive za kreditni rizik (uključujući i rizikom ponderisanu aktivu za rizik druge ugovorne strane);
- iznosa potrebnog kapitala za tržišne rizike;
- iznosa potrebnog kapitala za operativni rizik;
- iznosa ukupne rizikom ponderisane aktive za druge rizike.

Na dan 31. decembra 2016. godine, prema obračunu Banke, koeficijent solventnosti je iznosio 12,40% (31. decembra 2015. godine: 11,74%).

Ostale rezerve

Ostale rezerve uključene u okviru kapitala Banke, u iznosu od EUR 10.681 hiljadu predstavljaju pozitivnu razliku između obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravki vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke, predstavlja potrebne rezerve za procijenjene gubitke. Banka je dužna da pri usvajanju godišnjeg računa, iz ostvarene dobiti u tekućoj godini ili neraspoređene dobiti iz prethodnih godina, prenese na račun rezervi za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu iznos koji odgovara potrebnjoj rezervi za procijenjene gubitke.

28. VANBILANSNA EVIDENCIJA

	31. decembar 2016.	U hiljadama EUR 31. decembar 2015.
Neopozive obaveze za davanje kredita	7.331	5.042
Neopozivi dokumentarni akreditivi izdati za plaćanje u inostranstvu	2.642	-
<i>Izdate garancije:</i>		
- Izdate plative garancije	20.103	25.148
- Izdate činidbene garancije	46.398	32.539
Kolateral po osnovu potraživanja	322.790	392.564
Ostale stavke vanbilansne izloženosti banke	9.367	11.248
	408.631	466.541

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA - OSNOVANA 1901. GODINE

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

29. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Zakonom o bankama („Sl. list CG“ br. 17/08, 44/10 i 40/11) je definisano da značajan uticaj na poslovanje Banke imaju lica koja postavljaju najmanje jednog predstavnika u Upravni odbor ili sličan organ, bilo kroz vlasništvo nad akcijama na osnovu saglasnosti sa vlasnicima ili na bilo koji drugi način.

Pregled potraživanja i obaveza prema povezanim licima na dan 31. decembra 2016. godine prikazan je u sljedećoj tabeli:

	31. decembar 2016.	U hiljadama EUR 31. decembar 2015.
Kredit i potraživanja		
MONTENEGRO INVESTMENTS CREDIT DOO, Podgorica	3.012	2.845
JAVORAK MB DOO, Nikšić	2.550	2.750
GARMIN DOO, Danilovgrad	1.648	1.788
14 SEPTEMBAR DOO, Podgorica	1.500	1.500
EUROINVEST AD, PODGORICA	788	748
MARTEX DOO, Cetinje	747	800
SKI RESORT AD, KOLAŠIN 1450	694	930
KLIKOVAC DOO, Podgorica	691	301
ZLA GORA DOO, Nikšić	616	755
RUDNIK UGLJA AD, PLJEVLJA	403	1.890
OSTALI	3.342	6.802
Ukupno	15.991	21.109
Vanbilansne pozicije		
BAMBI-99 DOO, Podgorica	980	970
TABACCO SHOP DOO, Podgorica	766	1.166
ELEKTROPRIVREDA CRNE GORE AD, Nikšić	279	225
KRUŠO DOO, Herceg Novi	230	145
A.G. INFOPLAN DOO, Nikšić	202	89
OSTALI	1.595	1.927
Ukupno	4.052	4.522
Depoziti klijenata		
<i>Depoziti po videnju</i>		
CRNOGORSKI ELEKTRODISTRIBUTIVNI SISTEM	15.849	-
ELEKTROPRIVREDA CRNE GORE AD, Nikšić	14.868	2.595
ACO ĐUKANOVIĆ	7.428	1.785
SKI RESORT AD, KOLAŠIN 1450	1.932	10
SKUPŠTINA OPŠTINE NIKŠIĆ	1.141	1.129
ZETA ENERGY DOO, Danilovgrad	1.095	-
Ostali	5.212	3.210
Ukupno	47.525	8.729
<i>Oročeni depoziti</i>		
ELEKTROPRIVREDA CRNE GORE AD, Nikšić	29.005	32.500
CAPITAL INVEST DOO, Podgorica	1.030	1.030
"MONTENEGROPROMET" AD, BUDVA	1.000	1.000
POŠTA CRNE GORE A.D.	500	500
JAVNO KOMUNALNO PREDUZEĆE "KOMUNALNO NIKŠIĆ"	420	500
OSTALI	1.593	2.458
Ukupno	33.548	37.988
Ukupno depoziti klijenata	81.073	46.717
Subordinisani dug		
ELEKTROPRIVREDA CRNE GORE AD, Nikšić	6.000	6.000
BEMAX DOO, Podgorica	1.100	-
NICOVIĆ ĐORĐE	720	720
Ostali	-	600
Ukupno	7.820	7.320

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA - OSNOVANA 1901. GODINE

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

29. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

	31. decembar 2016.	U hiljadama EUR 31. decembar 2015.
Prihodi od kamata		
JAVORAK MB DOO, Nikšić	156	53
GARMIN DOO, Danilovgrad	114	38
ZLA GORA DOO, Nikšić	72	48
RUDNIK UGLJA AD, PLJEVLJA	59	68
SKI RESORT AD, KOLAŠIN 1450	58	62
KLIKOVAC DOO, Podgorica	43	12
MARTEX DOO, Cetinje	43	-
VENOM DOO, Podgorica	15	1
JOKOVIĆ-PRESTIGE DOO, Nikšić	11	10
I.C.M.	8	8
OSTALI	351	602
Ukupno	930	902
Prihodi od naknada		
JAVORAK MB DOO, Nikšić	19	9
KLIKOVAC DOO, Podgorica	13	5
MARTEX DOO, Cetinje	9	15
BAMBI-99 DOO, Podgorica	8	10
AG INFOPLAN DOO, Nikšić	6	4
REPUBLIČKI ZAVOD ZA URBANIZAM I PROJEKTOVANJE AD, Podgorica	6	7
JUGOPETROL AD, Podgorica	5	-
TEMKO DOO, Nikšić	5	2
KRUŠO DOO, Herceg Novi	5	6
TABACCO SHOP DOO, Podgorica	4	6
OSTALI	41	55
Ukupno	121	119
Ukupno prihodi	1.051	1.021
Rashodi		
ELEKTROPRIVREDA CRNE GORE AD, Nikšić	1.024	1.420
ACO ĐUKANOVIĆ	510	94
CAPITAL INVEST DOO, Podgorica	59	59
MONTENEGROPROMET DOO, BUDVA	52	51
INDUSTRIJA PIVA I SOKOVA "TREBJESA" DOO, Nikšić	26	27
OSTALI	57	69
Ukupno	1.728	1.720
Rashodi, neto	(677)	(699)

Isplate članovima glavnih odbora Banke prikazane su u narednoj tabeli:

	31. decembar 2016.	31. decembar 2016	31. decembar 2015.	U hiljadama EUR 31. decembar 2015
	<i>neto</i>	<i>bruto</i>	<i>neto</i>	<i>bruto</i>
Odbor direktora	85	114	74	101
Odbor za reviziju	24	25	25	26
Glavni izvršni direktor, izvršni direktori i direktori sektora	318	488	274	430
	427	627	373	557

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

30. GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI (za potrebe sastavljanja Iskaza o tokovima gotovine)

U hiljadama EUR

	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Novčana sredstva i računi depozita kod Centralnih banaka	107.646	76.444
Kredit i potraživanja od banaka	7.086	11.544
	114.732	87.988

31. SUDSKI SPOROVI

Na dan 31. decembra 2016. godine protiv Banke se vodi više sudskih postupaka od strane pravnih i fizičkih lica. Po procjeni advokatske kancelarije i pravne službe Banke, ukupna utvrđena vrijednost ovih postupaka iznosi EUR 4.092 hiljade, a koja ne uključuje sljedeće iznose:

- Tužbu Eurofonda u iznosu EUR 1.565 hiljada bez pripadajućih kamata koji je plaćen 18. januara 2017. godine;
- Tužbe Zavoda za izgradnju Bara d.o.o. u stečaju u iznosu EUR 4.300 hiljada i Opštine Bar u iznosu EUR 2.344 hiljada za koje Banka smatra da ne mogu imati finansijski efekat i posljedice za Banku, za slučaj uspjeha tužioca u sporu, koji je malo vjerovatan, osim efekta povraćaja datog shodno članu 102 Zakona o obligacionim odnosima („Sl. list CG“ br. 47/08 i 04/11).

Navedeni iznos ne uključuje eventualne zatezne kamate koje mogu biti utvrđene po okončanju sudskih sporova, obzirom da rukovodstvo nije u mogućnosti da utvrdi potencijalne efekte zateznih kamata koji mogu nastati po osnovu ovih sporova do datuma izdavanja ovih finansijskih iskaza. Po procjeni rukovodstva Banke iako sa sigurnošću nije moguće predvidjeti konačan ishod sporova, Banka neće biti izložena materijalno značajnim potencijalnim gubicima po navedenom osnovu.

Na dan 31. decembar 2016. godine izvršena su rezervisanja za potencijalne gubitke po osnovu sudskih sporova u iznosu od EUR 110 hiljada.

Banka vodi 21 sudski postupak protiv trećih lica. Po procjeni advokatske kancelarije i pravne službe Banke, ukupna vrijednost ovih postupaka iznosi EUR 6.770 hiljada.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

32. USAGLAŠENOST SA POKAZATELJIMA CENTRALNE BANKE CRNE GORE

Banka je dužna da svoje poslovanje obavlja u skladu sa odredbama Zakona o bankama i podzakonskim aktima donijetim na osnovu tog Zakona.

Usaglašenost sa pokazateljima poslovanja propisanim od strane Centralne banke Crne Gore na dan 31. decembra 2016. godine je prikazana kao što slijedi:

	Ostvareni pokazatelji poslovanja		
	Propisani	31. decembra 2016. godine	31. decembra 2015. godine
	limit CBCG		
Osnovni kapital		55.428	55.428
Sopstvena sredstva Banke	MEUR 5	27.590	24.190
Ponderisana bilansna aktiva		165.771	155.695
Ponderisane vanbilansne stavke		34.933	32.071
Koeficijent solventnosti Banke	min 10%	12,40%	11,74%
Izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica	max 25%	23,04%	55,54% ¹ 28,72%
Zbir velikih izloženosti	max 800%	339,08%	272,12%
Ukupna izloženost prema licima koja imaju kvalifikovano učešće u banci	max 20%	0,14%	0,17%
Ukupna izloženost prema akcionaru koji nema kvalifikovano učešće u Banci	max 10%	9,55%	11,70%
Ukupna izloženost prema licima povezanim sa Bankom	max 200%	41,41%	63,63%
Ukupna izloženost prema zaposlenim licima u Banci	max 1%	0,31%	0,33%
Koeficijent ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva	max 50%	48,99%	47,85%
Koeficijent likvidnosti Banke	min 1	2,05	2,21

¹ Na dan 31. decembra 2015. godine, pokazatelji izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica nisu bili usaglašeni sa propisanim limitima.

Shodno Zakonu o bankama („Sl.list CG“ br. 17/08, 44/10 i 40/11) Banka je dužna da primijeni ograničenje o ukupnoj izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica.

33. PORESKI RIZICI

Poreski zakoni Crne Gore se često različito tumače i predmet su čestih izmjena. Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Banke mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva Banke. Kao rezultat iznijetog, transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Banci može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. Period zastarjelosti poreske obaveze je pet godina. To praktično znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenih obaveza u roku od pet godina od kada je obaveza nastala.

34. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVJEŠTAVANJA

Po sudskom sporu P.br. 5148/11 (Tužilac: FZU "EUROFOND", Tuženi: Prva Banka Crne Gore AD - osnovana 1901; predmet spora: povraćaj oduzetih sredstava) je 18. januara 2017. godine, shodno Rešenju o izvršenju I. br. 32/2017 od 17. januara 2017. godine, naplaćen iznos od EUR 2.287 hiljada na teret računa Prve Banke Crne Gore, a u korist izvršnog povjerioca FZU EUROFOND Podgorica.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

34. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVJEŠTAVANJA (nastavak)

Dana 19. januara 2017. godine Banka je naplatila cjelokupno potraživanje prema EUROINVEST AD po osnovu Ugovora o jemstvu kojim je EUROINVEST AD jemčio za obaveze dužnika Solana Bajo Sekulić AD po osnovu Ugovora o kreditu zaključenim sa bankom. Naplaćeni iznos je EUR 827 hiljada. Radi se o naplati problematičnog potraživanja sa statusom NPL, a efekti naplate na bilansne pozicije i pokazatelje poslovanja su sljedeći:

- Smanjenje problematičnih plasmana za EUR 650 hiljada
- Smanjenje nedostajućih rezervi EUR 780 hiljada
- Povećanje koeficijenta solventnosti za 0,39 p.p.

Dana 01. februara 2017. godine banka je zaključila Aneks Ugovora o subordinisanom dugu sa Bemax d.o.o. Podgorica na EUR 1.100 hiljada, kojim je produžen rok dospelja subordinisanog duga do 20. aprila 2024. godine, što je direktno uticalo na povećanje koeficijenta solventnosti banke.

Banka je u prva četiri mjeseca 2017. godine dodatno investirala u hartije od vrijednosti (državni zapisi ročnosti 182 dana i 91 dan) EUR 7.800 hiljada, što direktno utiče na formiranje dodatnih prihoda od kamata od EUR 16 hiljada mjesečno, umanjene negativnog finansijskog rezultata i uvećava sopstvena sredstva banke i koeficijent solventnosti.

U prva četiri mjeseca tekuće godine Banka je značajno povećala realizaciju kredita, tako da su novoodobreni realizovani krediti veći za preko EUR 30.000 hiljada u odnosu na kraj prošle godine, što direktno utiče na rast prihoda po osnovu kamata i naknada za odobrenje, omogućava smanjenje negativnog finansijskog rezultata i posredno uvećava sopstvena sredstva banke i koeficijent solventnosti.

Banka je početkom februara tekuće godine naplatila cjelokupan iznos prodane stečene aktive iz osnova problematičnog potraživanja prema Kevlar d.o.o. (EUR 1.254 hiljada) po cijeni većoj od stečenog iznosa u knjigama Banke i formirala dodatni prihod od EUR 51 hiljadu.

Sa stanjem na dan 31. marta 2017. godine Banka je smanjila iznos problematičnih plasmana za EUR 3.449 hiljada u odnosu na 31. decembra 2016. godine, dok je učešće problematičnih plasmana u bruto kreditima za isti period manje za 3,88 p.p.

35. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični kursevi valuta koji su korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja u EUR na dan 31. decembra 2016. i 2015. godine bili su:

	<u>31. decembar 2016.</u>	<u>31. decembar 2015.</u>
USD	0,9486	0,9152
CHF	0,9311	0,9247
GBP	1,1679	1,3550

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA - OSNOVANA 1901. GODINE

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

36. OPŠTI PODACI O BANCI

U skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih izvještaja banaka ("Sl. list CG". br. 15/12 i 18/13) opšti podaci o Banci su prezentirani kako slijedi:

Naziv Banke: Prva Banka Crne Gore AD Podgorica osnovana 1901. godine

Adresa: Bulevar Sv. Petra Cetinjskog br. 141

Matični broj: 02096099

Telefon/Fax: +382 20 409 149

Broj upisa u registar: 4-0000732/001

Datum osnivanja: Banka je osnovana 1901. godine, a 2002. godine je upisana kao akcionarsko društvo kod Privrednog suda u Podgorici

Opis strukture vlasništva: Akcionarsko društvo

Opis djelatnosti: Ostalo monetarno posredovanje

Šifra djelatnosti: 6419

Adresa internet stranice: www.prvabankacg.com

Adresa elektronske pošte: info@prvabankacg.com

Banka ima centralu u Podgorici, 14 filijala i 21 šalter na teritoriji Crne Gore.

Broj zaposlenih: Na dan 31. decembar 2016. godine Banka je imala 129 zaposlenih radnika, 124 radnika koja su preuzeta od Agencije za zapošljavanje Montenegro staff

Žiro račun: 535-1-76, kod Centrane Banke Crne Gore.

Podaci o predsjedniku i članovima odbora direktora:

	Ime i prezime	Datum rođenja	Podaci o prebivalištu	
			Mjesto	Adresa (ulica i broj)
1. Predsjednik	Dr. Neda Ivović	21.08.1977.	Podgorica	Ul.Cvijetna 9
2. član	Zoran Đukanović	07.11.1964.	Podgorica	Džordža Vašingtona 57
3. član	Milan Perović	20.08.1971.	Podgorica	Bul. Blaža Jovanovića br.27
4. član	Darko Radunović	31.03.1960.	Podgorica	Ul.Ivana Vujoševića br.15
6. član	Tonino Maglio	05.03.1964.	Brindisi, Italia	Via Montebello 24
Glavni izvršni direktor v.d.	Tarik Telačević	12.05.1975.	Podgorica	Ul. Aerodromska br.3.
Izvršni direktor ovlašćen za potpisivanje	Mr. Nataša Martinović	04.01.1961.	Podgorica	Ul. Moskovska 90
Izvršni direktor – Upravljanje poslovnim odnosima sa klijentima	Milorad Pavlek	09.03.1960.	Nikšić	Ul. Vuka Mićunovića bb

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

36. OPŠTI PODACI O BANCI (nastavak)

Berza i kotacije u koju su uvrštene akcije

	Naziv berze	Naziv kotacije
1.	Montenegroberza	NKBA
2.	Montenegroberza	PBCG

Cijena akcija ako se njima trgovalo na berzi

	Redovne akcije		Povlašćene akcije	
	Najniža	Najviša	Najniža	Najviša
u prethodnoj godini	49,9999	57,0001	127,82	127,82
u tekućoj godini	44,9000	49,3800	127,82	127,82

Cijena akcija na početku i na kraju izvještajnog perioda

	Redovne akcije		Povlašćene akcije	
	na početku perioda	na kraju perioda	na početku perioda	na kraju perioda
u prethodnoj godini	59,8500	49,9999	127,82	127,82
u tekućoj godini	49,9999	49,3799	127,82	127,82

Knjigovodstvena vrijednost po akciji

u prethodnoj godini	127,82
u tekućoj godini	127,82